

LOKALNI PROGRAM ZA KULTURO V MESTNI OBČINI NOVA GORICA 2014 - 2017

Avtorji:

- Delovna skupina za pripravo Lokalnega programa za kulturo (predsednik Tomaž Belingar, člani: Miro Kerševan, mag. Darinka Kozinc, Tomaž Zarifa, Miran Rustja, Borut Bašin) v sodelovanju z Oddelkom za družbene dejavnosti Mestne občine Nova Gorica

KAZALO:

I. SPLOŠNI DEL.....	4
1. Uvod	4
2. Namen izdelave lokalnega programa za kulturo.....	4
3. Vizija in smernice razvoja kulturne politike	5
4. Temeljna načela kulturne politike	6
5. Splošni cilji kulturne politike	6
6. Metodologija in potek priprave kulturnega programa.....	7
7. Evalvacija uresničevanja strateških ciljev in ukrepov	8
8. Uresničevanje javnega interesa za kulturo v MONG.....	8
8.1. Zagotavljanje javnih kulturnih dobrin.....	9
8.1.1. Javne službe na področju kulture v MONG	9
8.1.1.1. Javne službe varstva kulturne dediščine	9
8.1.1.2. Javna služba knjižničarstva.....	9
8.1.1.3. Javne službe na področju umetnosti.....	9
8.1.2. Programi ljubiteljske kulture	10
8.1.3. Kulturni projekti v javnem interesu	10
8.2. Zagotavljanje javne infrastrukture za kulturo	10
8.3. Nepremična kulturna dediščina	11
9. Prednosti, slabosti, izzivi in problemi MONG.....	12
10. Ocena stanja	12
11. Opis stanja in izstopajoča problematika	13
11.1. Problematika javnih zavodov širšega pomena	13
11.2. Javna infrastruktura za kulturo.....	14
11.3. Nepremična kulturna dediščina	14
11.4. Premična kulturna dediščina.....	17
11.5. Knjižničarstvo.....	18
11.6. Umetniške dejavnosti	18
11.7. Ljubiteljstvo	19
11.8. Drugi projekti v javnem interesu	19
12. Druga infrastruktura na področju kulture.....	19
II. STRATEŠKI CILJI IN UKREPI NA POSAMEZNIH PODROČJIH	20

1. Varstvo kulturne dediščine.....	20
1.1. Nepremična kulturna dediščina	20
1.2. Premična kulturna dediščina	23
1.3. Živa kulturna dediščina	25
2. Knjiga in knjižnična dejavnost	26
2.1. Knjiga	26
2.2. Knjižnična dejavnost	27
3. Uprizoritvene umetnosti	28
3.1. Gledališče.....	28
3.2. Ples.....	30
4. Likovne umetnosti.....	32
5. Glasbene umetnosti	32
6. Filmska umetnost	34
7. Intermedijske umetnosti	36
8. Kulturni projekti v javnem interesu, ki se sofinancirajo preko javnih razpisov	36
9. Otroški programi na področju kulture	37
III. JAVNI ZAVODI S PODROČJA KULTURE V MONG.....	38
IV. STRATEŠKI CILJI IN UKREPI NA PODROČJU LJUBITELJSKIH KULTURNIH DEJAVNOSTI	40
V. INVESTICIJE V JAVNO INFRASTRUKTURO NA PODROČJU KULTURE.....	44
VI. ČEZMEJNO IN MEDNARODNO KULTURNO SODELOVANJE	46
VII. MEDPODROČNO SODELOVANJE.....	48
1. Kulturnoumetnostna vzgoja	48
2. Kultura in izobraževanje	49
3. Kultura, znanost in umetnost.....	51
4. Kultura in turizem.....	51
5. Povezovalni in večfunkcijski učinki ustvarjanja	52
6. Vzpodbujanje komunikacije	52
7. Pospeševanje kulture kot dejavnika socializacije zapostavljenih družbenih skupin	53
VIII. DRUGI RAZVOJNI CILJI	53
IX. FINANČNE ZMOGLJIVOSTI MONG in OCENA FINANČNIH POSLEDIC.....	57
X. ZAKLJUČEK: NOVA GORICA – STIČIŠČE SVETOV	57

I. SPLOŠNI DEL

1. Uvod

V mesecu januarju 2014 je pričela veljati novela Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK), po kateri 14. člen zakona zavezuje občine, da oblikujejo in sprejmejo lokalne programe za kulturo za obdobje štirih let. Tako je skrb za ohranjanje in razvoj kulture na ravni države izkazana z Resolucijo o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 (ReNPK14-17), lokalna skupnost pa sprejme svoj štiriletni program za kulturo, pri čemer lahko program vsebuje tudi druge dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje.

Lokalni program za kulturo v Mestni občini Nova Gorica za obdobje 2014-2017 (v nadaljevanju kulturni program) je dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike v Mestni občini Nova Gorica (v nadaljevanju MONG), ki izhaja iz doseženega položaja kulture v občini in hkrati dokument, s katerim se ugotovi pomen kulture v razvoju občine ter javni interes zanjo. Je temeljni programski in izvedbeni dokument, ki določa prioritete občinske kulturne politike in poskus neposrednega iskanja odgovorov na ključne probleme na posameznih področjih kulture. Določa temeljne strateške cilje, ureja način izvajanja kulturne politike in spodbuja k nadaljnjemu razvoju kulture.

Dokument izhaja iz zgodovinskega položaja in razvoja kulture na tem območju ter zagotavlja pogoje za ohranjanje in razvoj kulture in njenih lokalnih posebnosti glede na priložnosti, s katerimi se bo v naslednjem obdobju soočala. Hkrati opredeljuje načine in možnosti za dvig kulturne ustvarjalnosti in dostopnosti kulturnih dobrin za vse ter pogoje za spodbujanje kulturne raznolikosti.

Lokalna skupnost zagotavlja javne kulturne dobrine na področjih urejenih s posebnimi zakoni, podpira umetniške programe, ljubiteljske kulturne dejavnosti ter pokriva druge kulturne potrebe prebivalcev in obiskovalcev, opredeljenih v kulturnem programu.

Osnovni cilj sprejema kulturnega programa je, da postane kultura na osnovi povezovanja ustvarjalnih, materialnih in ekonomskih potencialov celotne regije še pomembnejši dejavnik razvoja MONG. Ambicioznejši projekti so lahko priložnost, da oplemenitijo celotno regijo, izkoristijo njene pozitivne potenciale in pripomorejo k povečanju razvitosti. Kulturni program v svojih ciljih upošteva naravnost in ambicije Nove Gorice kot potencialnega regijskega kulturnega središča.

2. Namen izdelave lokalnega programa za kulturo

Lokalni program za kulturo:

- opredeli področja kulture, ki so v javnem interesu in na katerih se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine,
- opredeli prioritete, cilje in ukrepe za doseg ciljev ter določi kazalce za merjenje le-teh,
- določi investicije v javno kulturno infrastrukturo,
- opredeli usmeritve, ki so potrebne za uresničitev ciljev programa.

Program za kulturo se bo letno evalviral in dopolnjeval. Sprejema se za obdobje štirih let, od leta 2014 do leta 2017.

Doslej MONG še ni imela sprejetega kulturnega programa. Menimo pa, da je v času finančne krize sledenje začrtanim prioritetam in ciljem še toliko bolj pomembno za razvoj slehernega področja.

3. Vizija in smernice razvoja kulturne politike

Nova Gorica je z razpadom velikega dela industrije ob koncu 20. stoletja izgubljala svojo identiteto, ki jo je kot mlado mesto, polno optimizma in pozitivne vere v prihodnost, pridobila po 2. svetovni vojni oz. drugi polovici dvajsetega stoletja, ko je, praktično iz nič, s prebivalci, ki so se priseljevali iz neurbanih območij in iz drugih jugoslovanskih republik zrasla v pomemben industrijski center na zahodu države (Meblo, Iskra, SGP, Gostol, MIP itd.). Po osamosvojitveno obdobje je prineslo nov razvojni moment, vezan predvsem na optimizem osamosvojitve ter dejavnosti povezane z ustvarjanjem razlike v ceni, igralništvom vsesplošnim občutenjem vsemogočnosti nenehne gospodarske rasti. Vloga kulture, kot osnove za krepitev družbene zavesti ter samospoštovanja na eni strani ter neizogiben sestavni del ekonomsko razvojnih potencialov območja, je bila potisnjena v ozadje.. Problemi, ki izhajajo iz tega obdobja (razpad industrije, socialna problematika, težavno ohranjanje obstoječega javnega standarda ipd.) so tudi danes enako ali pa še celo bolj aktualni, saj MONG še vedno ni pridobila nove prepoznavnosti in odkrila mehanizmov, ki bi sprožili nove razvojne potenciale in ustvarili novo samopodobo mesta. Kriza zadnjih let je ponovno pokazala potrebo po vključenosti kulture v vsej njeni razsežnosti, kot enega od neizogibnih dejavnikov v razvoju ter nenazadnje enega od ključnih razvojnih potencialov.

Nova Gorica lahko z razvijanjem in bogatenjem kulturnih dejavnosti oblikuje svojo novo samopodobo, ki temelji na demokratičnem principu ustvarjanja, na koriščenju raznovrstnih kulturnih dobrin, na kvalitetnih in kreativnih projektih, kulturnem turizmu, na inovativnih podjetjih in na moderni univerzi. Kultura in z njo povezane dejavnosti morajo postati generator celotnega razvoja Goriške, kar pomeni, da je potrebno njen položaj bistveno spremeniti in jo postaviti na nove temelje. Kultura mora postati ena temeljnih razvojnih prioritet občine – že v osnovi je potrebno spremeniti obče sprejeto miselnost, da je kultura le potrošnik, ki samo jemlje in nič ne daje. Kulturna in umetniška ustvarjalnost se mora prenesti v celotno okolje. Nove investicije v kulturo ter številni kulturni programi in projekti, ki iz tega izhajajo, bodo pozitivno vplivali na razvoj in ustvarjalnost, na odpiranje novih delovnih mest, na povečevanje študentske populacije, na nova vlaganja tudi na področju gospodarstva. V področje kulture pa moramo nujno vključiti tudi kulturo bivanja oziroma prostora. MONG se namreč nahaja na prepihu kultur (stik med slovanskim, germanskih in latinskim svetom) ter krajinsko izjemno pestrih območij (ujeta je med dve kraški planoti, kjer se srečata Vipavska dolina in dolina reke Soče ter se ravnina, ki vodi do morja sreča s prvimi hribi, ki napovedujejo Alpe). Zaznamovani smo z značajem prehajanja, ki tako kot v preteklosti, še danes zaznamuje našo kulturo, jo bogati in nudijo pester nabor razvojnih možnosti.

Danes predstavljajo pomembno oviro pri nadaljnjem razvoju kulturne ustvarjalnosti in poustvarjalnosti tudi materialne omejitve in posledično zastarela in pomanjkljiva kulturna infrastruktura. Pričujoči kulturni program je osnovan na oceni, da so obstoječi kulturni potenciali in ustrezni pogoji za njihovo ustvarjalno aktiviranje med najpomembnejšimi dejavniki sodobnega in bodočega razvoja Nove Gorice.

Zato želi MONG s sprejemom kulturnega programa potrditi naklonjenost razvijanju kulturnih dejavnosti in povečanju raznovrstnosti kulturnih dobrin, ki bodo dostopne najširšemu številu občanov pa tudi obiskovalcem iz bližjega in tudi širšega okolja. To bo pomemben prispevek k prepoznavnosti Nove Gorice v regiji, Sloveniji in svetu, ki mora svojo identiteto graditi na kulturni dediščini ter na kvalitetni in raznoliki kulturni ponudbi. Podpirati želi različne oblike umetniškega ustvarjanja in kulturnega udejstvovanja z namenom, da izboljša kakovost življenja občanov, ne glede na spol, vero, gmotno stanje, izobrazbo, družbeni položaj. Nova Gorica želi postati ustvarjalno mesto, v katerem je kultura tesno povezana s turističnim, izobraževalnim, prostorskim, gospodarskim in drugimi sektorji, ki prispevajo k materialni in duhovni blaginji vseh njegovih prebivalcev in obiskovalcev.

Kulturni program temelji na razvojnih potencialih, ki jih ponuja goriška kultura in ustvarjanje, na kreativnosti, na razvoju kulturnega turizma in na socialni vključenosti in enakih možnostih za vse. Vsebinsko se mora povezovati tudi z drugimi področji, kulturne organizacije in institucije morajo vstopati v lokalne, regionalne, nacionalne in mednarodne mreže, programe in projekte. Segati mora v vse pore družbenega življenja, odprta mora biti do novih, svežih programov in iskati nove, alternativne vire financiranja, kar bo pospeševalo njen razvoj.

Če se želi Nova Gorica razvijati, mora strniti svoje potenciale v ustvarjanju nove kulturne identitete in se vzpostaviti kot dejansko središče regije; s smiselnim razvojem in iskanjem partnerstev lahko da pomembno vsebino tudi širši regiji. V skladu z okoljem Evropske unije se mora povezovati tudi mednarodno. Mesto in posamezni akterji se morajo vključiti v različne mreže in poiskati skupne interese za izvajanje projektov.

Različne evropske razvojne strategije poudarjajo, da so kultura in z njo povezane dejavnosti generator razvoja družbe, ki lahko ustvarjajo nova delovna mesta in omogočajo visoko rast. Kulturo je potrebno zato razumeti kot ključni razvojni dejavnik družbe, ki se z ekonomijo znanja in kulturo védenja, ekologijo, trajnostnim razvojem, obnovljivimi viri energije, mobilnostjo, kulturno dediščino in enakovredno vključenostjo usmerja v pospešen, a ljudem in naravi prijazen razvoj. To naj bodo tudi vodila kulturnega razvoja Nove Gorice in goriške kulture.

4. Temeljna načela kulturne politike

Strategija temelji na naslednjih osnovnih načelih kulturne politike MONG:

- načelu dostopnosti javnih kulturnih dobrin in storitev vsem prebivalcem in obiskovalcem MONG, ne glede na socialni status, oviranost ali življenjsko obdobje;
- načelu spodbujanja kakovostne kulturne produkcije na vseh področjih ustvarjanja, ki bistveno sooblikuje kulturno podobo Nove Gorice kot središča Goriške, ki hoče dejavno sooblikovati podobo tega dela Slovenije;
- načelu večanja raznolikosti kulturne produkcije, na podlagi katere nastajajo in sobivajo tradicionalne in nove umetniške prakse ter estetike različnih generacij ustvarjalcev;
- načelu kulture kot ključne dimenzije kakovosti bivanja in socialne kohezivnosti ter pomembnega dejavnika razvoja slehernega posameznika.

5. Splošni cilji kulturne politike

Splošni cilji kulturne politike MONG v obdobju 2014–2017 so naslednji:

- razvijati kulturne vrednote in kulturne potrebe,
- ohranjati, vrednotiti in razvijati urbano in podeželsko nepremično kulturno dediščino in prostorsko kulturo,
- ohranjati, vrednotiti in razvijati identiteto Nove Gorice kot modernističnega, novo nastalega mesta v dialogu z obstoječimi, neposredno povezanimi historičnimi centri Solkana in Gorice v Italiji, s ciljem krepitve kulturne pripadnosti ter krepitvi prepoznavnosti v širšem prostoru,
- omogočati kulturne dejavnosti in ustvarjanje deficitarnih kulturnih dobrin,
- omogočati kulturno ustvarjalno dejavnost mladih ter socialnih skupin, ki težje uresničijo svoje ustvarjalne potenciale,
- zagotavljati ugodne pogoje za zahtevnejše kulturno ustvarjanje,
- razvijati možnosti ljubiteljskega kulturnega ustvarjanja,
- povečevati dostopnost kulturnih dobrin,
- višati standard javnega dostopa do knjig in knjižnega gradiva,
- promovirati dosežke goriških ustvarjalcev v Sloveniji, Evropi in svetu,

- zvišati zadovoljstvo prebivalcev in obiskovalcev s kulturno ponudbo,
- spodbuditi ustvarjalnost na vseh področjih kulturnih dejavnosti z namenom, da se kulturna ponudba razvija tako po kakovosti, kot raznovrstnosti,
- zagotavljanje medkulturnega dialoga med vsemi inštitucijami in drugimi akterji na področju kulture,
- zagotoviti ohranjanje, prezentacijo, raziskovanje in promocijo materialne in nematerialne kulturne dediščine, vključno z dediščino, ki ima tudi status naravne vrednote,
- povečati dostopnost do ustvarjalnosti za nove generacije umetnikov, ustvarjalcev v kulturi in vseh tistih posameznikov, ki se ukvarjajo s kritično in teoretsko refleksijo umetniške ustvarjalnosti,
- zagotoviti večjo dostopnost javnih kulturnih dobrin in storitev za vse prebivalce in obiskovalce MONG, ob promociji prepoznavnosti kulturnih dobrin mesta,
- pri vseh investicijskih projektih ter posegih v kulturno infrastrukturo prednostno upoštevati načelo dostopnosti za vse ranljive skupine ter vse oblike osebne oviranosti, odpravljati tako arhitekturne kot tudi komunikacijske ovire, ter tako utemeljevati zavezanost listini Nova Gorica – občina po meri invalidov,
- krepitev tistega dela kulturne produkcije, ki temelji na medpodročnem povezovanju in sodelovanju, zlasti s področji vzgoje in izobraževanja, turizma, urbanizma, regionalnega razvoja in gospodarskega razvoja,
- povečati obseg tiste kulturne produkcije, ki se odvija na odprtih javnih površinah in ki neposredno prispeva h kultiviranju podobe mesta,
- sistematično in kontinuirano promovirati kulturno ponudbo na področju Slovenije in v tujini ter tako spodbujati razvoj kulturnega turizma,
- zagotoviti pogoje, da se bodo nevladne organizacije in druge ustanove ter posamezniki, ki delujejo na področju kulture, razvijali ter prispevali k večji kakovosti in raznovrstnosti kulturne ponudbe,
- informatizacija in digitalizacija programskih vsebin javnih zavodov na področju kulture in nevladnih kulturnih organizacij, ki se sofinancirajo iz proračuna MONG, z namenom, da bi bilo mogoče elektronsko dostopati do vseh informacij o njihovih programih,
- prednostna podpora projektom, ki so plod sodelovanja med javnimi zavodi na področju kulture, ki jih je ustanovila MONG, in javnimi zavodi, katerih ustanoviteljica je država ali druga lokalna skupnost,
- spodbujati mednarodno dimenzijo kulturne produkcije in njeno vključevanje v evropske pobude in projekte,
- podpora zasebnim pobudam pri razvoju ambicioznih programskih vsebin, ki pomenijo dodatno kulturno ponudbo in krepijo širšo prepoznavnost Nove Gorice na področju kulture,
- oblikovanje in evalviranje kulturne politike MONG bo temeljilo na kontinuiranem dialogu z vsemi izvajalci javnih služb, javnih kulturnih programov in kulturnih projektov, ne glede na njihovo pravno formalno obliko ali ustanoviteljstvo.

6. Metodologija in potek priprave kulturnega programa

Župan MONG je imenoval Delovno skupino za pripravo strategije razvoja kulture v MONG, ki je kulturni program pripravila v sodelovanju s strokovno javnostjo in civilno družbo. Administrativno-tehnična opravila za delovno skupino je izvajal Oddelek za družbene dejavnosti.

Faze v nastajanju kulturnega programa :

- preko pisnih vprašalnikov posredovanim javnim zavodom in nevladnim organizacijam, ki delujejo na področju kulture, so bili pridobljeni podatki in informacije o dejavnosti in

programih, ki jih izvajajo, o problemih, s katerimi se soočajo ter o predlogih za delo v prihodnje,

- izvedba delovnih sestankov in razprav z izvajalci kulturnih programov,
- izdelava analize stanja,
- zbiranje in urejanje gradiva,
- definiranje smernic,
- izdelava predloga kulturnega programa,
- 10-dnevna objava predloga kulturnega programa na spletni strani MONG, s povabilom zainteresirane javnosti k sodelovanju v javni razpravi,
- preučitev odzivov, predlogov in pripomb javnih organizacij, nevladnih organizacij in posameznikov, podanih v času javne obravnave, usklajevanje in smiselna vključitev v kulturni program,
- potrditev predloga kulturnega programa s strani Delovne skupine za pripravo LPK,
- razprava na Odboru za kulturo, šolstvo in šport,
- sprejem kulturnega na Mestnem svetu Mestne občine Nova Gorica.

7. Evalvacija uresničevanja strateških ciljev in ukrepov

Evalvacija uresničevanja strateških ciljev in ukrepov, zapisanih v kulturnem programu, bo potekala s pripravo letnih poročil Mestnemu svetu MONG, skladno z Zakonom o uresničevanju javnega interesa za kulturo, za preteklo proračunsko leto (poročilo se objavi tudi na spletni strani MONG). Poročilo mora vsebovati oceno izvajanja programa, obenem pa lahko predlaga tudi spremembe in dopolnitve. Mestni svet se do poročila in morebitnih popravkov programa opredeli.

8. Uresničevanje javnega interesa za kulturo v MONG

Javni interes za kulturo v MONG se skladno z zakonom uresničuje z zagotavljanjem pogojev za:

- kulturno ustvarjalnost,
- dostopnost kulturnih dobrin,
- kulturno raznolikost,
- slovensko in evropsko kulturno identiteto ter kulturno prepoznavnost Nove Gorice.

Javni interes za kulturo uresničuje MONG zlasti:

- z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin,
- z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture ter z ohranjanjem kulturne dediščine.

Pogoje za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin, ki jih na trgu ni v zadostnem obsegu ali kakovosti, oziroma, ki naj bodo dostopne najširšemu krogu uporabnikov (t. i. javne kulturne dobrine), zagotavlja MONG na način javnih služb in s podporo kulturnim programom in kulturnim projektom.

V vsebinah, ki jih ne določa ta kulturni program, se smiselno uporabljajo načela in razvojni cilji Nacionalnega programa za kulturo.

Za uresničevanje kulturnega programa kot celote je odgovoren župan, za njegovo izvajanje pa skrbi v okviru svojih pristojnosti občinska uprava.

8. 1. Zagotavljanje javnih kulturnih dobrin

8.1.1. Javne službe na področju kulture v MONG

Po določbah ZUJIK-a se za trajno in nemoteno zagotavljanje javnih kulturnih dobrin zagotavljajo javne službe, ki jih lahko izvajajo javni zavodi, skladi in agencije. Javne službe na področju kulture v MONG izvajajo naslednji javni zavodi in sklad:

8.1.1.1. Javne službe varstva kulturne dediščine

Javne službe varstva kulturne dediščine na območju MONG izvajajo:

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije – Območna enota Nova Gorica, katerega ustanoviteljica in financer je država, opravlja z zakonom predpisane strokovne in upravne naloge s področja varstva nepremične kulturne dediščine. Potrebno infrastrukturo ter sredstva za izvajanje dejavnosti zagotavlja država.

Goriški muzej Kromberk – Nova Gorica, katerega ustanoviteljica je MONG, opravlja javno službo varstva premične kulturne dediščine v skladu z Uredbo vlade RS o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitvi državnih muzejev, obseg državne javne službe zavoda določa in financira država. MONG kot ustanoviteljica zavoda zagotavlja potrebno javno infrastrukturo in vzdrževanje, poleg tega pa preko neposrednega javnega poziva financira izvajanje dodatnega programa. V letu 2014 bo MONG sofinancirala dejavnost zavoda v višini 181.000,00 EUR.

Pokrajinski arhiv Nova Gorica, katerega ustanoviteljica je država, opravlja arhivsko javno službo na območju naslednjih upravnih enot: Nova Gorica, Ajdovščina in Tolmin. Potrebno infrastrukturo ter sredstva za izvajanje dejavnosti zagotavlja država.

8.1.1.2. Javna služba knjižničarstva

Javno službo knjižničarstva na območju MONG izvaja:

Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica opravlja javno službo na področju knjižničarstva za območja Mestne občine Nova Gorica ter občin Brda, Kanal, Miren – Kostanjevica, Šempeter – Vrtojba in Renče – Vogrsko. Ustanovljena in organizirana je kot splošna osrednja območna knjižnica z dislociranimi enotami – krajevnimi knjižnicami in potujočo knjižnico (bibliobusom). S svojo dejavnostjo pokriva službo za izposajo in nudenje informacij, obdelavo, službo za razvoj, matično dejavnost in informiranje ter upravno in tehnično podporo. Poleg matične knjižnice ima Goriška knjižnica še 7 krajevnih knjižnic, tri v MONG (Solkan, Prvačina, Branik) in štiri v drugih občinah (Bilje, Deskle, Kanal, Renče). Financirajo jo občine glede na obseg programov v posameznih občinah ter glede na število prebivalcev za skupne naloge knjižnice. Potrebno infrastrukturo zagotavljajo občine vsaka za svoje potrebe na svojem območju, za skupne naloge knjižnice pa z delitvijo skupnih stroškov. V letu 2014 bo MONG sofinancirala dejavnost zavoda v višini 970.000,00 EUR.

8.1.1.3. Javne službe na področju umetnosti

Javne službe na področju organizacije in izvajanja umetniških dejavnosti na območju MONG izvajajo:

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, katerega ustanoviteljica in financer je država. Potrebno infrastrukturo ter sredstva za izvajanje dejavnosti zagotavlja država. Poslanstvo zavoda je trajno izvajanje in posredovanje programov na področju uprizoritvenih umetnosti. MONG preko neposrednega poziva pogodbeno sofinancira nekatere programe, pomembne za lokalno skupnost.

V letu 2014 bo MONG sofinancirala program SNG v višini 60.000,00 EUR.

Kulturni dom Nova Gorica, katerega ustanoviteljica je MONG, ki zagotavlja potrebno infrastrukturo in financira dejavnosti zavoda. Poslanstvo zavoda je trajno in nemoteno izvajanje programov ter posredovanje umetniške ustvarjalnosti in poustvarjalnosti na področju glasbenih, vizualnih, avdiovizualnih, filmskih, likovnih in drugih umetnosti ter novih medijev.

V letu 2014 bo MONG sofinancirala dejavnost zavoda v višini 545.000,00 EUR.

Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Nova Gorica, ki ga je ustanovila država za zagotavljanje strokovne in organizacijske podpore za razvoj ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. Območna izpostava deluje za območje šestih občin. V okviru izpostave deluje preko 100 registriranih društev in dve zvezi. Dejavnost financira država in občine.

8.1.2. Programi ljubiteljske kulture

Kulturna dejavnost v okviru ljubiteljskih skupin razvija tako posameznikove ustvarjalne sposobnosti kot kulturne potrebe in splošen odnos do kulturnih vrednot. Neprofesionalno kulturno udejstvovanje obsega širok spekter dejavnosti, od ljubiteljskega ukvarjanja z umetniško produkcijo, preko strokovno vodenega do umetniško kompetentnega ustvarjanja, ki lahko dosega visoka strokovna merila in širši odmev.

MONG na osnovi pogodbe z Javnim skladom za kulturne dejavnosti, ki je ustanovljen na podlagi Zakona o skladu RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti, financira izvajanje določenih nalog in strokovnih opravil, ki zadevajo organizacijo, koordinacijo, posredništvo kulturnih programov in kulturno animacijo, ki jih izvaja JSKD Območna izpostava Nova Gorica. MONG zagotavlja tudi sredstva za izvedbo javnega razpisa (poziva) za sofinanciranje programov zveze in društev s področja ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, ki ga za MONG izvaja JSKD OI Nova Gorica.

V letu 2014 bo za izvajanje programov ljubiteljske kulture (sredstva za delo JSKD ter sredstva za izvedbo javnega razpisa) namenila sredstva v višini 160.000,00 EUR.

8.1.3. Kulturni projekti v javnem interesu

MONG vsako leto izvede javni razpis za sofinanciranje kulturnih programov in projektov nevladnih organizacij in samostojnih ustvarjalcev na področju kulture. Skladno z določbami odloka MONG na podlagi javnega razpisa sofinancira kulturne programe in kulturne projekte s področja ustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih dobrin na področju nepremične in premične kulturne dediščine, besednih, uprizoritvenih, glasbenih, vizualnih, filmskih, avdiovizualnih, intermedijskih in drugih umetnosti na področju založništva in knjižničarstva, kinematografije in na drugih področjih kulture.

8.2. Zagotavljanje javne infrastrukture za kulturo

Javno infrastrukturo za področje kulture v MONG predstavljajo nepremičnine in oprema v lasti države (prostori, v katerih delujejo SNG Nova Gorica, Pokrajinski arhiv, Zavod za varstvo kulturne dediščine) in nepremičnine in oprema v lasti MONG (prostori v katerih delujejo Goriška knjižnica Franceta Bevka, Kulturni dom Nova Gorica, Goriški muzej Kromberk, Zveza kulturnih društev ter objekta Mostovna in grad Rihemberk).

Namen razglasitve nepremičnin (in opreme) za javno infrastrukturo na področju kulture je predvsem v zagotovitvi trajne namembnosti prostorov ter ohranitvi prostorov (in opreme) za izvajanje kulturnih dejavnosti. Status nepremičnine - javne infrastrukture za kulturo po določbah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo pomeni, da je nepremičnina na voljo za izvajanje kulturnih dejavnosti v javnem interesu, da se izvajalcem kulturnih programov ne sme zaračunavati najemnin, pač pa se jim infrastrukturo oddaja (če ne gre za izvajanje javne službe v javnih zavodih). Teh nepremičnin občina tudi ne sme prodati ali jim spremeniti namembnosti, razen če iztržek namenji za druge nepremičnine za kulturo, oziroma zagotovi ustrezne nadomestne prostore.

8.3. Nepremična kulturna dediščina

V registru nepremične kulturne dediščine Ministrstva za kulturo je skupaj 330 enot dediščine z območja MONG, od tega je 70 enot z občinskimi odloki razglašeni za kulturne spomenike lokalnega pomena, ena enota (grad Rihemberk) je z državnim odlokom razglašena za kulturni spomenik državnega pomena. Za vse evidentirane enote kulturne dediščine Zavod RS za varstvo kulturne dediščine uveljavlja določbe o varstvu kulturne dediščine skladno z načeli stroke.

MONG skrbi za nepremično kulturno dediščino v svoji lasti, pri čemer je skrb za objekte lahko prenesena na upravljavce nepremičnin (npr. za grad Kromberk in vilo Bartolomei skrbi Goriški muzej). MONG v okviru proračunskih sredstev načrtuje sredstva za vzdrževanje javnih spomenikov in obeležij ter večje obnove kulturnih spomenikov v lasti občine. V letu 2014 je MONG razpisala tudi sredstva za izvedbo javnega razpisa za sofinanciranje projektov s področja varstva nepremične kulturne dediščine z namenom obnove z odloki razglašeni kulturnih spomenikov lokalnega pomena, ki niso v lasti občine.

Velik delež nepremične kulturne dediščine predstavlja naselbinska in stavbna dediščina, kjer gre za varovanje jeder ter posameznih domačij na območju Vipavske doline (npr. Osek, Šempas, Vitovlje...), Braniške doline (npr. Prvačina, Tabor, Pedrovo, Spodnja Branica...) ter Banjške planote (npr. Grgarske Ravne, zaselki Fobca, Podlake,...), ki pričajo o edinstvenem prepletu načina življenja z bogatimi in raznolikimi naravnimi danostmi na območju MONG. Med posebej pomembne varovane naselbine jeder sodi Solkan s svojo tisočletno zgodovino naselja, ki leži na vstopu v dolino reke Soče.

Izjemo tako v slovenskem, kot tudi evropskem merilu predstavlja naselbinska dediščina Nove Gorice. Slednja je varovana kot urbanistična dediščina tako zaradi zgodovine svojega nastanka kot tudi zaradi zgodovinskega preloma v načrtovanju povojnih naselij. Predstavlja edinstven primer modernega povojnega urbanizma v tolikšnem obsegu, tudi v širšem mednarodnem prostoru.

Varovanje naselbinske dediščine se pasivno udejanja preko prostorskih aktov MONG. V letih 2013-2014 je MONG iz naslova ohranjanja in valorizacije naselbinske dediščine izvedla sanacijo dela jedra naselja Šempas del delavnice v Grgarskih Ravnah s ciljem valorizacije naselbinskih jeder.

Svojevrstno nepremično kulturno dediščino predstavlja tudi Sabotin in Škabrijel, kot pričevanja bojev v 1. svetovni vojni. Sabotin je iz tega naslova že evidentiran v registru nepremične kulturne dediščine kot zgodovinsko območje 1. svetovne vojne.

Med posebnostmi na območju MONG je potrebno izpostaviti tudi t. i. Bohinjsko železniško progo, ki je bila zgrajena leta 1906 z namenom povezati srednjo Evropo z Jadranskim morjem. Skozi leta je pomembno zaznamovala razvoj našega območja. Proga, vključno s postajami ter drugimi arhitekturnimi in inženirskimi elementi (Solkanski most, železniška postaja v Novi Gorici, manjše postaje ob progi, Remiza, Vodni stolp...) predstavlja izjemno zanimiv tehnični spomenik.

9. Prednosti, slabosti, izzivi in problemi MONG

Prednosti

- ugoden prometni položaj (bližina turističnih destinacij),
- razvita igralniška dejavnost,
- razvita športna dejavnost (športne prireditve in infrastruktura),
- razvit izobraževalni sistem (osnovne, srednje šole in fakulteta),
- kulturno-zgodovinske znamenitosti,
- velik kulturni potencial (javni zavodi na področju kulture, razvita ljubiteljska kultura),
- organizacija odmevnih prireditev...

Slabosti

- slaba povezava med kulturnimi akterji in ostalimi področji družbe,
- neizkoriščeni turistični potenciali,
- pomanjkanje objektov v občinski lasti, ki bi jih lahko namenili za kulturno ustvarjanje,
- pomanjkanje sredstev za obnovo kulturne infrastrukture in nove investicije,
- skromno iskanje novih virov financiranja – evropski strukturni skladi, drugi razpisi
- slaba in razpršena promocija programov in projektov na področju kulture,
- premalo povezovanja med organizacijami na področju kulture,
- neizdelan celovit informacijski sistem.

Izzivi

- večji izkoristek kulturnega potenciala,
- bolje tržiti kulturo,
- izkoristiti potencial mladih,
- izkoristiti nove možnosti sodelovanja z ostalimi regijami in čezmejno sodelovanje,
- nove možnosti za financiranje in mednarodne povezave v EU,
- povečati sodelovanje med različnimi izvajalci na področju kulture,
- povečati sodelovanje z drugimi področji,
- pridobiti formalni status Nove Gorice kot središča regije,

Problemi

- pomanjkanje sredstev,
- šibko trženje kulture in sodelovanja z gospodarstvom,
- slaba povezava med kulturo in ostalimi področji družbe
- neizkoriščene možnosti za financiranje iz evropskih skladov,
- premajhne investicije v nadaljnji razvoj kulture in s tem posledični upad kulturnih vsebin,
- nepovezanost izvajalcev s področja kulture in razpršenost, nepreglednost in neučinkovitost promocije ponudbe kulture,
- pomanjkanje celovitega informacijskega sistema.

10. Ocena stanja

Opozorila in priporočila strokovne in zainteresirane strokovne javnosti

Predloge goriških kulturnih institucij in ustvarjalcev (anketa, delovna srečanja), ki jih naj upošteva kulturni program, je možno strniti v naslednje vsebine:

- nujnost upoštevanja kulture kot pomembne razvojne dejavnosti,
- skrb za enakomeren in policentričen razvoj kulture,
- večji poudarek kulturnim vrednotam, ustvarjalnosti in kulturnim potrebam v vzgoji mladih,

- povečati podporo mladim in vidnejšim ustvarjalcem,
- povečana podpora mednarodnemu kulturnemu povezovanju in mednarodnim kulturnim projektom,
- ustrezen razvoj kulturnega managementa, administracije in njene primerne organiziranosti,
- vzdrževati ravnovesje med vlaganji v kulturno infrastrukturo in v kulturne programe,
- ob skrbi za institucije kot nosilke kulturnih dejavnosti ne zanemarjati kulturnih ustvarjalcev in poustvarjalcev, ki delujejo izven institucij,
- upoštevati potrebe neinstitucionalne kulture, tudi z določitvijo ustreznega režima uporabe infrastrukture,
- v kulturnem programu opredeliti tudi javni interes za zdaj zapostavljena kulturna področja,
- nujnost povezovanja kulture in turizma, potreba po oblikovanju vizij in programov za pritegnitev gospodarstva; izkoristiti naravne in geografske danosti kot razvojne prednosti,
- razvijati trg kulturnih dobrin; kulturne dejavnosti in ustvarjalci morajo tudi sami iskati dodatne vire financiranja in priložnosti na trgu kulturnih dobrin in v neposrednih povezavah z gospodarstvom.

Iz razvojnih programov in predlogov letnih programov dela javnih zavodov izhaja zlasti problematika nezadostne in neustrezne javne infrastrukture za kulturo, kadrovske in finančne omejitve za kvalitetnejši in ambicioznejši razvoj javnih služb in kulturnih programov.

Pričakovanja glede zagotavljanja ustreznih prostorov kot tudi sredstev za delo in izvedbo programov so mnogo višja od obsega razpoložljivih proračunskih sredstev.

11. Opis stanja in izstopajoča problematika

11.1. Problematika javnih zavodov širšega pomena

Ustanoviteljica javnega zavoda Goriški muzej Kromberk – Nova Gorica je MONG, ki je tudi lastnica premoženja (infrastruktura in oprema). Glavni financer je država, saj Goriški muzej izvaja naloge javne službe za širše območje. Že vrsto let pa se zavod nahaja v položaju, ki mu onemogoča strokovne ambicije in kvaliteten razvoj, saj država, kot glavni financer, prenizko vrednoti sredstva za delo ter splošne materialne in programske stroške. Ker obvezen obseg javne službe določa država, je od nje odvisno, kolikšen delež sredstev bo zagotavljala za programe zavoda, ki deluje za širšo regijo.

Občina pa je kot lastnica premoženja zavoda odgovorna za infrastrukturo, ki zahteva relativno velika vlaganja, hkrati pa zagotavlja tudi del sredstev za izvajanje dejavnosti javne službe zavoda. Zato nastaja razkorak in neskladnost med državnimi in lokalnimi razvojnimi cilji. Pri izvedenih in načrtovanih investicijah, ki so v nekaterih primerih hkrati kulturna dediščina in javna infrastruktura za kulturo (npr. grad Kromberk, vila Bartolomei), se praviloma sledi dvema ciljema: obnoviti oz. revitalizirati kulturno dediščino ter omogočiti boljše pogoje za delo javnemu zavodu. Glede na to, da je Goriški muzej v svojem razvoju že dolgo prostorsko omejen, gre pri investicijah tudi za širitev obsega in kakovosti dejavnosti. Doslej je bila realizirana samo 1. faza izgradnje Goriškega muzeja v Solkanu, t. j. izgradnja upravne stavbe in kustodiata, odprto pa ostaja vprašanje 2. in 3. faze izgradnje, t. j. izgradnja delavnic, obnova vile Bartolomei in parka ter izgradnja dvorane in razstavnih prostorov.

Visoka pričakovanja tako kulturne javnosti, lokalne skupnosti pa tudi države do tovrstnih zavodov glede strokovnih kompetenc, ambicioznih in mednarodno uspešnih programov trčijo na finančni problem, saj se v zadnjih letih zmanjšujejo že tako relativno majhna sredstva s strani države (del državne javne službe sofinancira tudi občina).

MONG dodatno sofinancira »občinske« programe, ki so še posebej pomembni za lokalno okolje. To zavodu omogoča vsaj nekoliko večji programski in poslovni manevrski prostor (muzejski, pedagoški, andragoški in drugi programi), vendar tudi občina ne more v celoti nadomestiti primanjkljaja. V nadaljevanju si morata MONG in Goriški muzej prizadevati za takšno ureditev statusa zavoda, po kateri bosta lahko uveljavljali interes za kakovosten programski razvoj zavoda, ter za ustrezno stimulatívno razvojno politiko in vire financiranja programov v interesu pokrajine.

11.2. Javna infrastruktura za kulturo

Na podlagi sklepov Mestnega sveta MONG so bile doslej za javno infrastrukturo na področju kulture razglašene naslednje nepremičnine (in oprema), ki so namenjene opravljanju kulturne dejavnosti:

1. Knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica, Trg Edvarda Kardelja 4, Nova Gorica,
2. Kulturni dom Nova Gorica, Bevkov trg 4, Nova Gorica,
3. Grad Kromberk, Grajska ulica 1, Kromberk,
4. Vila Bartolomei, Pod vinogradi 2, Solkan,
5. Parkirna hiša »A«, Ulica Gradnikove brigade 25, Nova Gorica (prostor dan v uporabo Zvezi kulturnih društev Nova Gorica za namen ljubiteljskih kulturnih dejavnosti),
6. Objekt Mostovna (dana v uporabo Zavodu za neinstitucionalno kulturo Masovna),
7. Grad Rihemberk.

Rast kulturnih potreb na strani uporabnikov in pričakovani standard kulturne ponudbe ter rast kakovosti in obsega kulturne produkcije ter druge ambicije na strani goriških kulturnih ustvarjalcev pa so danes pogosto v razkoraku z obstoječo javno infrastrukturo za kulturo. Te problemi bodo podrobneje izpostavljeni v naslednjih poglavjih.

11.3. Nepremična kulturna dediščina

Na področju obnove in vzdrževanja nepremične kulturne dediščine v MONG je glede na število kulturnih spomenikov in evidentiranih objektov in območij z oznako kulturne dediščine več vrst problemov, ki se med seboj razlikujejo tudi glede na lastniški status oziroma način upravljanja teh območij in objektov. Posebno problematičen je odnos do nepremične dediščine, ki ni spomenik a pomembno zaznamuje identiteto in kulturo našega prostora. Predvsem slednja je zaradi neaktivne politike varovanja izjemno ogrožena ter nekje že, zaradi neprimernih posegov, izgubljena za vedno. In je s tem izgubljena tako njena pričevalna vrednost temveč tudi njen ekonomski potencial.

1. Lokalni in državni spomeniki:

- objekti v občinski lasti (npr. grad Kromberk, Vila Bartolomei), v katerih se izvajajo javne dejavnosti, se vzdržujejo in obnavljajo glede na razpoložljiva sredstva in investicijske načrte uporabnikov;
- grad Rihemberk (objekt je v občinski lasti, pridobiva se dokumentacija za sanacijo), program še ni dokončno definiran, sredstva za sanacijo bo potrebno pridobiti predvsem iz drugih, neproračunskih virov (razpisi EU),
- obnove so potrebni objekti v državni lasti, za katere še ni ustreznega programa: npr. Rafutski park z Laščakovo vilo,
- Mestna hiša (občinska stavba) kljub svoji izjemni pričevalnosti ter vlogi v razvoju Nove Gorice, še ni zavedena kot spomenik lokalnega pomena;
- Neustrezno varovanje in nedokončani postopki varovanja Židovskega pokopališča, kot elementa dediščine širšega območja (čezmejno);

2. Naselbinska in grajena dediščina urbanega območja Nove Gorice:

- Nova Gorica kot izjemen urbanistični spomenik, vključno z zelenim sistemom, je le pasivno varovan skozi prostorske akte brez ustreznih strokovnih in drugih podlag potrebnih za usmerjeno in aktivno varovanje ter razvoj Nove Gorice kot arhitekturno – turističnega produkta regije (v letu 2017 bo poteklo 70 let od prve ideje o zasnovi novega mesta);
- Pomanjkljiva evidenca in vrednotenje urbanističnih in arhitekturnih realizacij 20. stoletja in z njim povezanih priznanih avtorjev (Maks Fabiani, Anton Laščak, Edvard Ravnikarj, Savin Sever, predvsem na območju mesta Nova Gorica, vključno s pomanjkljivimi ukrepi aktivnega varovanja in usmerjanja zasebnih lastnikov v ustrezno prenavo (ukrepi osveščanja in izobraževanja, navodila za vzdrževanje, energetska sanacijo objektov, prenavo streh in fasad ter umeščanje novih tehnoloških naprav (kolektorji, dvigala, ipd.) .
- Neizdelane ustrezne podlage za aktivno varovanje in razvojno prenavo naselbinskega jedra Solkana;

3. Naselbinska dediščina in stavbna dediščina na podeželju:

- Pomanjkanje aktivnih ukrepov varovanja in razvoja naselbinskih jeder na podeželju ter aktivno vključevanje slednjih v turistično ponudbo MONG;
- Pomanjkanje ukrepov osveščanja in izobraževanja na področju varovanja nepremične dediščine v zasebni lasti s ciljem povečanja zavesti ter znanja pri ohranjanju posameznih objektov ter dviga ekonomske vrednosti nepremičnin na območjih varovanih naselbinskih jeder.

4. Območja zgodovinske dediščine 1. svetovne vojne:

- Dediščina 1. Svetovne vojne pomanjkljivo ovrednotena (Škabrijel) in šibko vključena v aktivnosti povezane z obeležitviyo stoletnice 1. svetovne vojne. Tudi in nenazadnje kot turistični produkt območja;

5. Bohinjska železniška proga:

- Bohinjska železniška proga z vsemi elementi (dolina reke Soče, solkanski most, postaje, remiza, vodni stolp,...) pomanjkljivo ovrednotena in zaščitena tudi v luči širše prepoznavnega kulturno - turističnega produkta regije;

6. Spomeniki, obeležja in likovna umetnost v javnem prostoru

- Pomanjkljiva evidenca obstoječih javnih skulptur in spomenikov ter ukrepov za njihovo nadzorovano vzdrževanje in prenavo;

7. Arheološka najdišča:

- Še ne raziskana arheološka najdbišča in pomankljivo vključevanje le teh v turistično ponudbo MONG

8. Sredstva:

- Pomanjkljivo črpanje razpoložljivih sredstev za potrebe razvoja in prenave nepremične kulturne dediščine na območju MONG;

Glede na naraščajoče število problemov in njihovo dolgotrajno reševanje je potrebno:

1. Lokalni in državni spomeniki:

- zagotoviti načrtno in sistematično izvajanje obnove državnih in lokalnih spomenikov na območju MONG,
- izvesti razglasitev spomenikov lokalnega pomena za identificirane objekte nepremične dediščine MONG, ki to še niso, vključno z umeščanjem ustreznih programov in oblikovanjem slednjih v kulturno turistični produkt MONG;

- pristopiti k ekonomsko vzdržni in fazni prenovi obstoječih spomenikov nepremične dediščine ter pripravi ustrezne projektne in investicijske dokumentacije, kot osnove za pridobivanje sredstev;

- zagotoviti ustrezno izobraževanje in promocijo za dejavnosti vezane na upravljanje spomenikov kulturne dediščine ter pristopiti k iskanju ustreznih partnerjev pri prenovi;

2. Naselbinska in grajena dediščina urbanega območja Nove Gorice:

- pridobitev ustreznih strokovnih podlag za vrednotenje in usmerjanje razvoja urbanistične dediščine Nove Gorice, vključno z zelenim sistemom ter korpusom nepremične dediščine 20. stoletja (Ravnikarjevi Ruski bloki, Salon Meblo, Čebelnjak, občinska stavba, Severjeva Tiskarna Grafike Soča, parkovne ureditve na Magistrali in Erjavčevi itd.) ter izvedbo ukrepov osveščanja, izobraževanja in promocije v luči ustreznega vzdrževanja kvalitete bivanja in ekonomskega razvoja nepremičninskega korpusa povojne arhitekture kot specifikova Nova Gorica ter njeno primerjalno prednost tako v kvaliteti bivanja kot v arhitekturno kulturnemu turističnemu produktu MONG;
- zasnovati ustrezno obeležitev 70 obletnice rojstva Nove Gorice vključno z lansiranje mesta kot arhitekturno kulturnega turističnega produkta MONG in vzpostavitev stalnih urbanistično arhitekturnih dnevor v Novi Gorici, kot mednarodnega letnega dogodka;
- Vključevanje v mreže arhitekturnih vodnikov ter mreženje na osnovi dediščine arhitektov in urbanistov, ki so bili aktivni v širšem regijskem in mednarodnem prostoru;
- pridobitev ustreznih strokovnih podlag za vrednotenje in usmerjanje prenove varovane naselbinske dediščine Solkana s ciljem povečanja ekonomske in turistične atraktivnosti prostora;

3. Naselbinska dediščina in stavbna dediščina na podeželju:

- pridobitev ustreznih strokovnih podlag za vrednotenje in usmerjanje razvoja varovanih naselbinskih jeder ter izvedbo ukrepov osveščanja, izobraževanja in promocije v luči ohranjanja nepremične dediščine kot ekonomskega potenciala MONG in njihovo vključevanje v turistične ponudbo (enogastronomsko, izobraževalno, rekreacijsko, kulturno) MONG;
- izvesti ukrepe osveščanja, izobraževanja in promocije prenove objektov na območju naselbinske dediščine in objektov stavbne dediščine v zasebni lasti;
- zagotoviti ustrezna sredstva za izvedbo investicij v prenovi varovanih urbanih in podeželskih javnih prostorov;

4. Območja zgodovinske dediščine 1. svetovne vojne:

- Izvesti ukrepe za vrednotenje, prezentacijo in ustrezno varovanje dediščine 1. svetovne vojne na območju Škabrijela;
- Obeležitev stoletnice 1. svetovne vojne s primerno postavitvijo obeležij na izbranih lokacijah ter skupnih ciljem primerne sporočilnosti v odnosu do javnega prostora,

5. Bohinjska železniška proga:

- Nadaljevati aktivnosti za vpis Bohinjske železnice v seznam svetovne dediščine Unesca in vključevanje turističnega produkta Bohinjske železnice druge mreže sorodne turistične ponudbe v tujini;

6. Spomeniki, obeležja in likovna umetnost v javnem prostoru

- Vzpostavitev evidence obstoječih spomenikov, obeležij in likovne umestnosti v lasti MONG in izdelava programa vzdrževanja.

7. Arheološka najdišča:

- Pomoč MONG pri pridobivanju sredstev za raziskavo arheoloških najdišč z namenom ustrezne prezentacije slednjih ter njihovo vključevanje v turistično ponudbo MONG.

8. Sredstva:

- Aktivno vključevanje MONG v sodelovanju z pristojnimi državnimi službami in drugimi javnimi in zasebnimi organizacijami pri pripravi programov in projektov za črpanje državnih in drugih sredstev za potrebe prenove in razvoja nepremične kulturne dediščine.

11.4. Premična kulturna dediščina

Na področju izvajanja varstva premične kulturne dediščine je poleg prostorske problematike Goriškega muzeja Kromberk – Nova Gorica potrebno izpostaviti še naslednja problematična področja:

- Goriški muzej želi kot poseben program razviti specializirano konservatorsko dejavnost za potrebe drugih muzejev in za trg, kar pa je odvisno od nadaljevanja investicije na območju vile Bartolomei v Solkanu (izgradnja novih delavnic),
- v izpraznjenih muzejskih prostorih gradu Kromberk je potrebno postaviti atraktivne razstave, ki bodo povečale število obiskovalcev ter bolj afirmirale Goriški muzej in Novo Gorico (sedanji koncept financiranja javne službe in delitve odgovornosti med državo in mestom ne vzpodbuja nastanka oziroma realizacije ambicioznejših programov),
- Goriški muzej bo ob sedanjih prevladujočih tematskih sklopih (npr. razstava »Primorska 1918 – 1947« na Goriškem gradu ali razstava »Ohraniti preteklost, ustaviti čas za danes in jutri v vili Bartolomei«) moral razviti tudi pristop k drugim vprašanjem razvoja tega okolja v dvajsetem stoletju, npr. aktualizirati širši sklop vprašanj industrijskega razvoja Nove Gorice in okolice ter s tem v zvezi sistematično pristopiti k vprašanju ohranjanja in predstavitve industrijske in druge tehniške dediščine dvajsetega stoletja,
- definirati bi bilo potrebno razmerja javnega interesa in muzejske stroke do različnih zasebnih pobud ter pogoje javno-zasebnih partnerstev pri ohranjanju, varovanju, proučevanju in predstavitvi premične kulturne dediščine v zasebni lasti.

S selitvijo uprave, pisarn kustosov, knjižnice in dokumentacije z gradu Kromberk v novo upravno stavbo v Solkanu so bili ti prostori delno že na novo opremljeni za razstavno dejavnost. Sodobno opremiti in urediti bo potrebno še preostale razstavne prostore, v pritličju pa urediti sanitarije, recepcijo ter muzejsko trgovino. Zaradi energetske potratnosti bo potrebno zamenjati vsa okna v gradu. V amfiteatru, ki se je izkazal kot dober prireditveni prostor tako za Goriški muzej kot tudi za druge izvajalce je potrebno urediti sanitarije za obiskovalce in pomožne prostore (garderoba, skladišče ipd.), poleg tega pa je potrebno dokončati pešpoti in dostopne poti za invalide ter depo za kamnito dediščino, kar je v načrtu že od izgradnje amfiteatra.

Goriški muzej hrani veliko predmetov v muzejskih depojih v bivši kasarni JLA v Ajdovščini, ki jih ima v brezplačnem najemu, vendar pa so prostori zapolnjeni, zato bi bilo potrebno čim prej pridobiti dodatne prostore za depoje. Smiselno bi bilo razmisliti o pridobitvi večjega nadomestnega objekta, saj so sedanji depoji sicer brezplačni v smislu najemnine, vendar pa so potrebni temeljite prenove (nova streha, nova okna, ureditev klime). Ob tem pa prihaja do

razkoraka interesov: Občina Ajdovščina ni ustanoviteljica javnega zavoda, zato za vlaganja ni zainteresirana, po drugi strani pa MONG ne more vlagati v objekte, ki niso njena last, poleg tega pa se nahajajo tudi v drugi občini.

11.5. Knjižničarstvo

Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica ima dokaj urejene odnose z občinami soustanoviteljicami, na območju katerih deluje, nekaj težav se je doslej pojavljalo pri zagotavljanju sredstev za pokrivanje skupnih stroškov delovanja ter pri zagotavljanju sredstev za nakup knjižničnega gradiva. Za nemoteno delovanje, izpolnjevanje zakonskih dolžnosti ter doseganje zastavljenih ciljev pa mora biti financiranje s strani občin ustanoviteljic in Ministrstva za kulturo stabilno, poleg tega si mora Goriška knjižnica prizadevati, da del sredstev pridobi tudi iz drugih virov sredstev za financiranje javne službe in iz tržne dejavnosti.

Z razvojem knjižnične dejavnosti se povečuje tudi izposoja, obisk v knjižnicah, odprtost knjižnice in uporaba zahtevnejših storitev knjižnice. Nenehno dodatno izobraževanje je izziv razvijajoče univerze, informacijsko opismenjevanje in izobraževanje v smeri novih možnosti informacijske tehnologije in elektronskih virov, namenjeno delavcem in uporabnikom mora biti kontinuirano. Potrebno se je nenehno prilagajati spremembam v okolju. Zelo hitro se spreminja struktura uporabnikov, katerim mora knjižnica slediti hkrati pa mora ohraniti naravo splošne knjižnice, kakor je določeno v njenem ustanovitvenem aktu. Ustanova na tako zahtevnem območju se mora z dejavnostjo in delom ustrezno odzivati na zahteve okolja: bližina Italije, razvijajoča se univerza, večja študentska populacija. Knjižnica mora ustrezno povezati vse svoje enote, oblikovati enoten sistem, ki omogoča pretočnost informacij v vseh smereh in za vse uporabnike iz kulture, izobraževanja, politike in gospodarstva. Cilj mora biti učinkovit knjižnični in informacijski sistem, ki bo omogočal dostop do primarnih in sekundarnih informacij, torej ne le informacij o gradivu, ampak do gradiva samega, do tistega, ki je na policah, in tistega, ki ga je moč ponuditi prek spleta, to pa je virtualna knjižnica: knjižnica, ki omogoča neposreden stik s knjigo, glasbo in filmom, sliko, arhivskim dokumentom, muzejskim eksponatom.

V zadnjem času je Goriška knjižnica za uporabnike naredila velik in pomemben korak tudi v smeri podaljšanja obratovalnega časa.

Goriška knjižnica je splošna knjižnica in to identiteto mora tudi obdržati. Vsaka fakulteta pa si mora osnovati svojo, specialno knjižnico. Univerzitetna knjižnica se mora razvijati iz univerze.

Matična stavba Goriške knjižnice je bila zgrajena leta 2000, tako da se že kažejo potrebe po večjih investicijskih vlaganjih (težave z diletacijo, obnova ogrevalnih in klimatizacijskih sistemov, energetska sanacija itd.), investicijskega vzdrževanja pa so potrebne tudi krajevne knjižnice (Branik in Solkan).

11.6. Umetniške dejavnosti

Javna zavoda, ki se ukvarjata z umetniško dejavnostjo, sta SNG Nova Gorica in Kulturni dom Nova Gorica. Ob doseganju večjega obsega dejavnosti sta soočena z mejami rasti finančnih virov, kar brez dodatnih, izvenproračunskih virov (lastna sredstva, Evropski skladi, sponzorji itd.) onemogoča nadaljnje širjenje programov.

Iz vidika gledališke dejavnosti kot tudi iz vidika scenskih dejavnosti (opera, balet, sodobni ples, rock koncerti, letne prireditve) manjka Novi Gorici letni amfiteater. Ob prenosu ustanoviteljskih pravic SNG Nova Gorica iz Mestne občine Nova Gorica na Vlado R Slovenije je bil sklenjen dogovor, da se bo amfiteater soglasno vključil v načrte obeh financerjev v razmerju 50 % : 50 %. Ker gre za regijsko središče, ki ima pomembno vlogo pri turizmu, bi letni amfiteater pomenil veliko poživitev kulturnega turizma, vendar glede na druge prioritete v naslednjem štiriletnem obdobju investicija ni predvidena.

Kulturni dom pa se sooča z vredno bolj perečo problematiko dotrajane in premajhne dvorane ter zastarele opreme, ki onemogoča širjenje ter kvalitetno izvedbo programov, kar posledično vodi v stagnacijo javnega zavoda.

11.7. Ljubiteljstvo

Na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti je financiranje primerno, za bistveno povečanje obsega dejavnosti in rast kvalitete pa obstajajo tudi na področju ljubiteljstva finančne omejitve. Javni sklad za kulturne dejavnosti, OI Nova Gorica, zaradi povečanega obsega aktivnosti, že več let opozarja na kadrovske težave, ki bi jih lahko rešili z enim dodatnim delavcem, vendar glede na sedanjo ekonomsko situacijo nova zaposlitev, ki bi jo financirala MONG ni možna. Prostorski pogoji za delovanje društev in zveze društev so večinoma dobri (prostori Točke v mestu ter kulturni domovi in prostori KS na izvenmestnem območju).

Z večjimi prostorskimi in finančnimi problemi se tudi zaradi razdrobljenosti in velikega števila občin in neizvedenega projekta upravne reorganizacije Slovenije (v smislu ustanavljanja pokrajin, ki bi lahko prevzele financiranje ustanov, organizacij in društev, ki delujejo medobčinsko oziroma regijsko), sooča predvsem 75-članski simfonični orkester Nova filharmonija, ki združuje mlade glasbenike iz celotne Primorske (25% članov je iz MONG). Glede na to, da je simfonični orkester pomemben za celotno regijo bi bilo potrebno v prihodnje poiskati možnost sistemskega sofinanciranja vseh občin v regiji oz. občin (npr. doseči dogovor o sofinanciranju z ostalimi občinami v regiji).

11.8. Drugi projekti v javnem interesu

Nekateri izvajalci kulturnih projektov s sedežem v MONG, ki se sofinancirajo preko javnega razpisa za izvedbo kulturnih programov/projektov (samostojni ustvarjalci na področju kulture, ki so vpisani v razvid samozaposlenih na področju kulture in druge nevladne organizacije) se soočajo s problematiko dolgoročnega planiranja, saj je občinsko financiranje omejeno na rok enega leta, ravno tako pa se soočajo s problemom sofinanciranja drugih občin, ki smo ga navedli že v primeru simfoničnega orkestra.

12. Druga infrastruktura na področju kulture

Poleg javne infrastrukture na področju kulture v MONG se za izvajanje kulturnih dejavnosti uporabljajo tudi številni drugi objekti (npr. šole, telovadnice, javne površine, prostori po krajevnih skupnostih, sakralni objekti ipd.), ki sicer niso razglašeni za javno kulturno infrastrukturo, so pa za izvajanje in razvoj kulturnih dejavnosti, še posebej v izvenmestnem okolju, velikega pomena.

Objekti po KS, ki se (med drugim) uporabljajo za izvajanje kulturnih aktivnosti:

Krajevna skupnost	Ime objekta
Banjšice	Dom KS
Kulturni dom Branik	
Branik	Kulturni dom Sp. Branica
Branik	Kulturna dom Preserje
Čepovan	Kulturni dom
Dornberk	Prostori KS (last MONG)
Gradišče nad Prvačino	Kulturni dom
Grgar	Kulturni dom
Grgarske Ravne-Bate	Kulturni dom
Kromberk - Loke	Dom KS
Lokovec	Kulturni dom v Zgornjem Lokovcu
Lokve - Lazna	Prostori KS (last MONG)

Osek - Vitovlje	Prostori KS
Ozeljan - Šmihel	Grad Ozeljan (last MONG)
Prvačina	Kulturni dom
Ravnica	Dom KS Ravnica
Rožna Dolina	Kulturni dom v Stari Gori
Solkan	Prostori KS z dvorano (last MONG)
Solkan	Bivša Karavla (z dvorano in pokritim kotalkališčem)
Šempas	Kulturni dom
Šempas	Stara šola - prostori KS
Trnovo	Kulturni dom
Nova Gorica	Dom KS - Galerija Frnaža

Šole, vrtci in športni objekti

Za izvajanje kulturnih dejavnosti se uporabljajo tudi prostori kot so avle, telovadnice in učilnice v šolah, Gimnazija Nova Gorica razpolaga tudi z gledališko dvorano.

Za večje kulturne prireditve se koristijo tudi športni objekti (npr. telovadnica OŠ Milojke Štrukelj).

Sakralni objekti

Sakralni objekti sodijo med pomembne zgradbe v občini, saj jih obiskujejo verniki in turisti, ki si jih ogledujejo kot pomembne zgodovinske spomenike, obenem pa se nekateri uporabljajo kot koncertni prostor za glasbene prireditve predvsem zaradi dobre akustike in ambienta.

Zasebni objekti

V MONG se za izvajanje kulturnih dejavnosti uporabljajo tudi številni objekti v zasebni lasti (npr. galerije).

II. STRATEŠKI CILJI IN UKREPI NA POSAMEZNIH PODROČJIH

V tem poglavju so opredeljeni strateški na posameznih področjih kulture. Vsako podpoglavje vsebuje kratek splošen opis posameznega področja, sledi navedba ciljev, v večini primerov tudi ukrepov, izvajalcev, predvidenih učinkov in kazalnikov za ugotavljanje doseganja ciljev ter morebitna pojasnila. Vsi cilji se nanašajo na obdobje 2014-2017, vsako leto pa se bodo evalvirali in dopolnjevali.

1. Varstvo kulturne dediščine

Javni interes varstva materialne in nematerialne kulturne dediščine v MONG obsega zagotavljanje njenega celostnega ohranjanja, prezentacije, raziskovanja, predstavljanja in promocije, zagotavljanje pravne in dejanske urejenosti premičnih in nepremičnih spomenikov in dediščine v MONG.

1.1. Nepremična kulturna dediščina

1.cilj: Ohranjanje naselbinske in grajene dediščine urbanega območja Novo Gorice (s Solkanom) kot izjemne naselbinske dediščine z Sistemski pristop k valorizaciji Nove

Gorice, kot urbanistične dediščine z namenom ohranjati atraktivnost bivanja in razvoja njenega ekonomski potencial, tudi preko

Podcilj 1: Vzpostaviti orodja za varovanje in ohranjanje prostorskih kvalitiet v območjih urbane naselbinske dediščine.

Po zgledu že uveljavljene akcije »Ljubljana, moje mesto« s katero se sofinancira obnove fasad v mestnem jedru se vzpostavi mehanizem za spodbude prenov objektov, ki niso vpisani v register dediščine so pa del zaščitenih in varovanih območju urbane naselbinske dediščine Nove Gorice in Solkana in pomembno vplivajo na njihovo skupno podobo. Izjemnega pomena je Nova Gorica, kot primer novo nastalega, modernističnega mesta

Ukrep: Priprava ustreznih strokovnih podlag za potrebe prenove objektov v zasebni lasti ter izvedba izobraževalnih in osveščevalnih akcij s ciljem podajanja usmeritev za prenavo objektov. Sprejetje posebnega akta oziroma novelacija obstoječega akta (Odlok o sofinanciranju kulturnih projektov na področju nepremične kulturne dediščine); spodbuda pri pripravi projektov prenov (primer dobre prakse pri prenov stolpnic na ulici Gradnikove brigade), zagotavljanje sredstev za sofinanciranje kulturnih projektov na področju nepremične kulturne dediščine v MONG preko javnih razpisov

Izvajalec: MONG

Kazalniki:

- Priprava podrobnih strokovnih podlag za aktivno varovanje naselbinske dediščine Nove Gorice in Solkana;
- Sprejetje Odloka o sofinanciranju kulturnih projektov na področju nepremične kulturne dediščine
- število pripravljenih gradiv ter izvedenih izobraževalnih ter osveščevalnih akcij
- število ustreznih prenov objektov

Podcilj 2: Ustrezno ovrednotiti najpomembnejše urbanistične in arhitekturne dosežke nepremične dediščine 20. stoletja in njene avtorje

Korpus arhitekturne in urbanistične dediščine 20. stoletja, ki je še posebej značilen in pomemben za mesto Nova Gorica, še ni ustrezno ovrednoten in zaščiten. V register dediščin je trenutno vpisano le mestno jedro Nove Gorice, medtem ko posamezni posegi in objekti niso posebej ovrednoteni in prezentirani, kot tudi niso ovrednoteni in prezentirani avtorji teh posegov. Skupaj predstavljajo neločljiv del dediščine in podobe mesta.

Ukrep: v dogovoru z ZVKDS in MONG dogovoriti način za vrednotenje, vpis in pripravo aktov za razglasitve, zagotoviti sredstva iz državnih ali evropskih virov

Izvajalec: ZVKDS, MONG, SAZU

Kazalniki:

- število publikacij in prezentacij objektov dediščine in posameznih avtorjev
- število novo vpisanih enot kulturne dediščine
- število novo razglašeni spomenikov kulturne dediščine
- število primernih prenov

Podcilj 3: Obeležitev 70 obletnice rojstva mesta Nova Gorica

Vzpostavitev novega ekonomskega in kulturnega središča regije je v mednarodnem prostoru izjema in primerljajna prenost Nove Gorice na kateri sloni njena identiteta. Primerno obeležiti 70 obletnico nastanka mesta z širše zasnovanim nizom dogodkov, ki bodo ustrezno prezentirali regijo in njene specifikke, razvojne momente mesta in krepili občutek pripradnosti. Dogodek mora biti ustrezno promoviran v mednarodnem prostoru ter biti prilika za vzpostavitev večje prepoznavnosti mesta v širšem prostoru ter možnost vzpostavitve

ustreznih mrež. V okviru dogodka se vzporedno uvedbo arhitekturnih dneve kot trajnega letni mednarodni dogodek.

Ukrep: priprava na dogodek v letu 2017, zagotovitev proračunskih sredstev za črpanje državnih virov.

Izvajalec: MONG, SAZU, MK, MPI

Kazalniki:

- število dogodkov
- število gostov
- arhitekturni vodnik po urbanem območju mesta

Podcilj 4: Izvajati aktivno politiko varovanja na osnovi sprejetje aktov za zaščito območji naselbinske dediščine Nove Gorice in določitev varstvenih režimov

Nova Gorica pomembna tudi z urbanističnega vidika kot edinstven primer modernega mesta. S te plati bi bilo potrebno na ustrezen način ovrednotiti in zaščititi (s pomočjo ustreznega prostorskega akta) območje vzdolž Magistrale (Kidričeve). Potrebno je zagotoviti:

- zaščito uličnih fasade, (varuje naj se materialna in barvna skladnost fasad)
- zaščito morfologija same ulice in členitev javnih odprtih površin, (prepreči naj se dodatna pozidava odprtih javnih površin zlasti na južnem in osrednjem delu Ulice, od križišča z ulico Zorka Jelinčiča do izteka na jugu)
- izgradnja severnega dela ulice ustrezen iztek magistrale na območje Ščeden naj postane eden od temeljnih strateških ciljev občine. Do izgradnje le te naj se preprečijo kakršne koli gradnje, legalizacije, spremembe namembnosti, podaljševanje začasne rabe na tem območju, ki niso neskladne z načrtom končne podobe ulice,

Ukrep: sprejetje ustreznega akta

Izvajalec: MONG, ZVKDS, SAZU, FA

Kazalnik:

- sprejem akta
- število izvedenih faz investicije

2. cilj: Drugi cilji na področju nepremične kulturne dediščine: obnova in revitalizacija gradu Rihemberk, prenova gradu Kromberk, prenova vile Bartolomei, pridobitev in prenova Laščakove vile, investicije v vlorizacijo in prenavo naselbinsko varovanih jeder (projekti so opredeljeni v poglavju 16. - Investicije v javno infrastrukturo na področju kulture).

3. cilj: Prenova naselbinske in stavbne dediščine na podeželju z namenom krepitev identitete prostora, ohranjanja ekonomske vrednosti grajenih struktur ter razvoj s tem povezanih turističnih produktov

Aktivno varovanje obsega pripravo nabora projektov za investicije v javne prostore naselbinskih jeder, ustreznih priročnikov za prenavo namenjenih investitorjem, projektantom ter izvajalcem prenavo v objekte v zasebni lasti ter izvedbo izobraževanj na temo prenavo ter na temo možnosti pridobivanja sredstev za prenavo nepremične dediščine tako v javni kot v zasebni lasti.

Ukrep: vsakoletno zagotavljanje proračunskih sredstev za izvedbo razpisa v okviru razpoložljivih možnosti ter priprava projektov za pridobitev državnih ali EU sredstev (ukrep je povezan z investicijami v varovana naselbinska jedra)

Izvajalec: MONG, ZVKDS, FA, SAZU

Kazalniki:

- število pripravljenih priročnikov

- število delavnic in izobraževanj
- število ustrezno prenovljenih objektov in javnih prostorov

4. cilj: Valorizacija 1. svetovne vojne kot mejnika in opomnika

Medtem, ko je Sabotin širše prepoznan in ustrezno varovan kot zgodovinsko območje 1. svetovne vojne se Škabrijel le postopoma prepoznava kot pomemben del te dediščine. Pripraviti je potrebno ustrezne načine prezetnacije območja in ga na primeren način zavarovati. Primerno je potrebno postopati k postavitvi obeležij ob stoletnici 1. svetovne vojne, kjer mora biti umeščanje izvedeno na primernih lokacijah ter kjer se z postavitvijo obeležij obenem temu primerno vzpostavi primeren javni prostor lahko tudi za protokolarne namene (ukrep je povezan z investicijami v javno kulturno infrastrukturo)

Ukrep: zagotovitev ustreznih proračunskih sredstev in/ali priprava projektov za pridobivanje sredstev iz državnih in EU virov

Izvajalec: MONG, ZVKDS, ZRC SAZU, Javni zavod Poti miru, druge organizacije

Kazalniki:

- sprejem ustreznih aktov za vrednotenje zgodovinskega območja 1, svetovne vojne na Škabrijelu
- število trajnih obeležij v javnem prostoru

5. cilj: Dediščina Bohinjske proge kot regijski turistični produkt

V okviru regije nadgraditi za vpis Bohinjske železnice v seznam svetovne dediščine Unesca in vključevanje turističnega produkta Bohinjske železnice ali poiskati druge mreže sorodne turistične ponudbe v tujini

6. cilj: Ustrezno vrednotenje in ohranjanje javnih plastik in spomenikov

Vzpostavitev evidence obstoječih spomenikov, obeležij in likovne umetnosti v javnih prostorih v lasti MONG ter poskrbeti za program rednega vzdrževanje in prenove. Evidenca mora vključevati možnost dinamičnega posodabljanja z vpisom izvedenega vzdrževanja in prenove, določen način vpisa novih elementov v evidenco ter sistem za ustrezno programiranje izvedbe vzdrževalnih in prenovitvenih del.

Ukrep: zagotovitev ustreznih proračunskih sredstev in/ali priprava projektov za pridobivanje sredstev iz državnih in EU virov

Izvajalec: MONG, ZVKDS

Kazalniki:

- vzpostavljena dinamična sistematska evidenca
- število izvedenih in prenovitvenih posegov

1.2. Premična kulturna dediščina

Javno službo varstva premične dediščine v Novi Gorici in na širšem območju regije izvaja pokrajinski splošni muzej Goriški muzej Kromberk – Nova Gorica, ki s svojim delovanjem pokriva območje historične Goriške oz. tisti njen del, ki se danes nahaja v RS. Obseg in prednostna področja javnega interesa se konkretno določajo na osnovi predlogov programov Goriškega muzeja.

V muzeju so zastopane vse muzejske stroke: Oddelek za arheologijo, etnologijo, kulturno in umetnostno zgodovino, zgodovino, avdio vizualno dokumentacijo, restavratorske delavnice, depoji ter muzejska knjižnica

Goriški muzej deluje na več lokacijah:

- Upravna stavba Goriškega muzeja, Pod vinogradi 8, 5250 Solkan
- Konservatorske in restavratorske delavnice, Pod vinogradi 2, 5250 Solkan

- Muzejska pisarna Grad Dobrovo, Grajska cesta 9, 5212 Dobrovo
- Muzejski depo, Vipavska cesta, 5270 Ajdovščina
- Muzejski depo, Pale, 5270 Ajdovščina
- Muzejska pisarna Sežana, Repentaborska 4, 6210 Sežana

Goriški muzej svojo dejavnost predstavlja v desetih muzejskih zbirkah, štiri izmed teh so v MONG: Grad Kromberk, Vila Bartolomei, Kolodvor, KS Šempas, v katerih so postavljene razstave vseh oddelkov. Poleg razstav pa se v teh prostorih odvija še bogata pedagoška in andragoška dejavnost

Splošni cilji in usmeritve: Z izvedbo vlaganj (sanitarije, garderobe, skladišča, depo, recepcija, muzejska trgovina, dokončanje poti v okolici, ureditev dostopnih poti za invalide),j bodo dani pogoji, da lahko Goriški muzej nadaljuje zastavljeni plan razvoja Goriškega muzeja s ciljem, da grad Kromberk z grajskim parkom, amfiteatrom, lapidarijem, poročno sobo, muzejsko trgovino in gostiščem postane osrednja muzejska turistična in kulturna destinacija na Goriškem. V razstavnih prostorih na gradu bo Goriški muzej izvajal zastavljeni razstavnih program in predstavljal bogate zbirke predmetov kulturne dediščine, se odzival na aktualne družbene dogodke ter obeleževal pomembne obletnice lokalne kulturne zgodovine. V muzejskem kompleksu Vile Bartolomei v Solkanu Goriški muzej nadaljuje s predvidenimi deli. Gradbeno dovoljenje za izgradnjo restavratorskih delavnic je pridobljeno, v načrtu je še izgradnja prizidka k vili in ureditev parka s paviljonom za poročne obrede. Po izselitvi zaporov je v izbranem načrtu predvidena izgradnja večnamenske dvorane in novega razstavišča. Ob celotni ureditvi muzejskega kompleksa Vile Bartolomei bo novi muzejski center v urbanističnem in kulturnem pogledu povezoval Solkan in Novo Gorico ter tako tudi revitaliziral območje Žabjega kraja.

1. cilj: Dokončati zgodovinsko pot ob državni meji

Ukrep: Ureditev opuščene carinarnice na Pristavi za namen postavitve muzeja tihotapstva

Izvajalec: MONG, Goriški muzej

Pričakovani učinki: povečanje zanimanja za kvalitetno in zanimivo muzejsko in turistično ponudbo.

Kazalniki:

- število obiskovalcev muzeja
- popestriti dogajanje na 'meji' med državama

2. cilj: Zbrane muzealije industrijske kulturne dediščine predstaviti javnosti z muzejskim programom, ki odraža socialni kontekst industrijskega razvoja mesta

Razvoj Nove Gorice (do leta 1948 praktično sploh ni obstajala) v gospodarski, izobraževalni in kulturni center se je začel z obsežno izgradnjo industrije. Zato ima Nova Gorica danes, po prenehanju delovanja velikih industrijskih sistemov, veliko industrijske dediščine, katere vrednejše dele mora ohraniti in jih ustrezno prezentirati (strojna in druga oprema MIP-a, Gostola, Mebla itd.)

Ukrepi: Celostno ovrednotenje dediščine 20. stoletja, izdelava scenarija razstave in zbiranje predmetov, prijava na razpise evropskih skladov za pridobitev sredstev, postavitve razstave o zgodovini industrijske tehniške dediščine.

Izvajalec: Goriški muzej

Pričakovani učinki: javnosti se približa industrijska kulturna dediščina tega prostora

Kazalniki:

- število obiskovalcev in vodstev.

Utemeljitev: Identiteta Nove Gorice je neločljivo povezana tudi s pomembno dediščino dvajsetega stoletja, ki pa je premalo prepoznavna in šele postaja del kulturne zavesti.

3. Cilj: Dopolniti, urediti in smiselno prikazati muzejsko gradivo o času od druge svetovne vojne do osamosvojitve Slovenije

Ukrep: Priprava scenarija razstave in izbor predmetov, prijava na razpise evropskih skladov za pridobitev sredstev, postavitve razstave o zgodovini mesta.

Izvajalec: Goriški muzej

Pričakovani učinki: Kvalitetna in zanimiva muzejska zbirka obdobja socialistične družbe v Novi Gorici, mlajša generacija in drugi zainteresirani obiskovalci na atraktiven način spoznajo obdobje socialistične družbe v Novi Gorici in okolju.

Kazalniki:

- število obiskovalcev razstave.

4. cilj: Razviti izvajanje restavratorskih del tudi kot poslovno dejavnost

Predpogoj za doseg tega cilja je izgradnja novih delavnic, s katero je ta cilj neposredno povezan.

Ukrep: nakup sodobnih restavratorskih naprav, zaposlitev strokovnih delavcev

Kazalniki:

- število restavriranih predmetov
- povečanje prihodkov javnega zavoda iz tržne dejavnosti

1.3. Živa kulturna dediščina

1. cilj: Izdelati multidisciplinarni kulturni program, ki bo smiselno povezoval in prikazoval vinogradništvo, vinske kleti in etnološke običaje ob strokovnih kriterijih izpolnjeval tudi zahteve turistične ponudbe (Nova Gorica – stičišče treh vinorodnih okolišev)

Ukrep: Izdelati scenarij razstave in izbor predmetov, prijava na razpise evropskih skladov za pridobitev sredstev, postavitve razstave o zgodovini vinarstva.

Izvajalec: Goriški muzej

Pričakovani učinki: Kvalitetna muzejska ponudba o zgodovini vinarstva

Kazalniki:

- večje število obiskovalcev in vodstev

2. cilj: Praznik košnje vpisati v Register nesnovne dediščine v Sloveniji

Ukrep: V sodelovanju z nosilcem aktivnosti (TD Banjšice) preveriti potrebo po ureditvi avtorskih pravic in ustrezno ukrepati, vpisati Praznik košnje v Register nesnovne dediščine RS in pridobiti certifikat, nalepko in žig za označevanje registriranih predmetov in dejavnosti.

Izvajalec: Goriški muzej (strokovna pomoč) v sodelovanju s TD Banjšice

Pričakovani učinki: Pridobitev sredstev iz javnih razpisov za sofinanciranje varstva nesnovne dediščine, doseganje večjih promocijskih učinkov, povečanje tujih in domačih gostov.

Kazalniki:

- povečanje sofinanciranja programa iz državnih in evropskih skladov
- več tujih in domačih gostov.

3. cilj: Razviti lokovško kovaštvo kot umetnostno obrt na podlagi tradicionalne obrti lokovškega kovaštva in vpisa lokovškega kovaštva v register nesnovne dediščine dediščine,

Ukrep: Vpisati lokovško kovaštvo v Register nesnovne dediščine RS in pridobiti Certifikat, nalepko in žig za označevanje registriranih predmetov in dejavnosti, prijava na razpise za pridobitev sredstev za izgradnjo muzeja kovaštva, pridobiti večnamenski prostor za izvajanje programov kovaštva z učnimi delavnicami za pouk kovaštva in restavratorskimi delavnicami za železo in kovino, zagotoviti prenos kovaškega znanja na naslednje generacije, nakup sodobne

muzejske in kovaške opreme.

Izvajalec: Goriški muzej (strokovna pomoč), Kulturno turistično društvo Lokovec, »Potencial«, Inštitut za revitalizacijo podeželja Lokovec

Pričakovani učinki: Revitalizacija območja Lokovca, kovaška obrt se razvije kot poslovna dejavnost muzejskega tipa in umetnostno-obrtnega tipa v smislu socialnega podjetništva, odpiranje novih delovnih mest, nova delovna mesta, več lastnih prihodkov za dodatno financiranje muzejskih programov.

Kazalniki:

- večje število zunanjih naročil
- večje število zaposlenih

2. Knjiga in knjižnična dejavnost

Področje zajema zelo široko področje, ki kljub uvajanju novih nosilcev še vedno ostaja temelj javnega interesa. Spodbujanje branja in bralne pismenosti sta namreč ključna dejavnika razvoja posameznika, sta generator njegove ustvarjalnosti in znanja. Knjiga vključuje različna področja kot npr. literarno ustvarjanje, promocijo literarnih del, dejavnost založništva in knjigarn. MONG skuša preko podpore projektom kot so Goriški dnevi knjige, Knjižnica pod krošnjami ipd. dodatno približati knjigo občanom.

Obseg in prednostna področja javnega interesa se, poleg sofinanciranja Goriške knjižnice, določajo s podporo programom in projektom preko javnega razpisa.

Splošni cilji in usmeritve:

- sofinanciranje literarnega ustvarjanja in založniških programov neprofitnih kulturnih – humanističnih knjižnih izdaj preko javnega razpisa za sofinanciranje kulturnih programov in projektov v MONG,
- sofinanciranje promocije literarnih del in bralne kulture ter s podporo projektoma Goriški dnevi knjige in Knjižnica pod krošnjami, s katerima želimo integrirati področje knjige v življenje in delovanje mesta ter ustvariti novo kvaliteto, s katero zaznamuje kulturno podobo Nove Gorice.

2.1. Knjiga

1. cilj: Dvigniti zanimanje za knjigo in branje pri vseh ciljnih skupinah.

Ukrep: Povečati število dogodkov v okviru projektov Goriških dnevi knjige in Knjižnica pod krošnjami s programi, ki potekajo na različnih lokacijah in tudi na odprtih javnih površinah v mestu, ki bodo promovirali knjižno kulturo: avtorje, ilustratorje, oblikovalce knjig, založnike, tiskarje, knjižničarje, knjigarnarje, prevajalce in branje kot vseživljenjsko kulturno dejavnost prebivalcev MONG.

Izvajalec: Goriška knjižnica Franceta Bevka, Mladinski center, nevladne organizacije in posamezniki

Pričakovani učinki: povečanje bralne kulture

Kazalniki

- povečanje števila dogodkov in obiskovalcev, ki se nanašajo na literaturo in knjigo.

Pojasnilo: Oba projekta bosta povezovala večje število akterjev na področju knjižne kulture z dogodki na različnih lokacijah, tudi na odprtih javnih površinah in povečala kulturni utrip Nove Gorice.

2.2. Knjižnična dejavnost

1. cilj: Povečanje kakovosti knjižničnih storitev in uvajanje novih oblik posredovanja gradiva in informacij

Knjižnica mora postati sodobno informacijsko središče s ponudbo sodobne IKT opreme za vse generacije, slediti mora trendom in uvajati nove storitve na področju elektronskih virov.

Ukrep: Nadaljevanje aktivnosti za samostojno izposajo in vračanje gradiva - uporaba radio frekvenčne identifikacije gradiva – RFID knjigomati v centralni knjižnici (knjigomati, info terminali), aktualna spletna stran, priprava lastnih elektronsko dostopnih zbirk (Primorci.si, digitalizacija ...), sodelovanje pri izdelavi nacionalnih digitalnih zbirk (Kambra, dLib ...), socialna omrežja (Facebook, Pinterest ...), dostop do podatkovnih zbirk, e-knjige, e-periodika, digitalizacija, izobraževanje uporabnikov.

Izvajalec: Goriška knjižnica Franceta Bevka

Pričakovani učinki: optimalnejša uporaba knjižnice, hitrejše izvajanje postopkov izposoje in vračanja knjižničnega gradiva, povečana hitrost izvajanja inventur, izboljšana varnost gradiva pred odtujitvijo, opustitev nekaterih rutinskih del v knjižnici in bolj poglobljeno delo v okviru informacijskih storitev z uporabniki, celovitejša ponudba (tudi novih, digitaliziranih elektronskih informacijskih virov).

Kazalniki:

- zadovoljstvo uporabnikov s hitrostjo in učinkovitostjo storitev (ankete)
- število novih članov, povečanje obiska in izposoje knjižničnega gradiva (statistika COBISS)
- uporaba knjižničnih storitev (statistika obiska centralne knjižnice, statistika obiska spletne strani) in portalov (Kamra, Primorci.si, dLib ...)
- orodja socialnih omrežij (statistika vnosov in uporabe portalov Facebook, Pinterest...).
- povečano število elektronskih virov v knjižnici
- E-vsebine na spletu
- uporaba e-virov (statistika) in sodobne IKT opreme

2. cilj: Zagotavljanje boljše dostopnosti knjižničnih storitev v vseh enotah Goriške knjižnice

Goriška knjižnica ima sedem krajevnih knjižnic, tri v MONG. Večina knjižnic ne ustreza Standardom za splošne knjižnice, saj delujejo v prostorih, ki ne omogočajo dejavnosti, ki naj bi jih knjižnica nudila uporabnikom: premajhni in neprimerni prostori, problem ogrevanja in hlajenja, težave z dostopom do svetovnega spleta, ni čitalniških prostorov.

Ukrep: Natančen popis – analiza obstoječega stanja krajevnih knjižnic, priprava predloga glede primerne velikosti prostorov ter nabave potrebne opreme, doseči dogovor s lastniki prostorov (KS) in MONG glede urejanja prostorske problematike, iskanje možnosti financiranja preko različnih razpisov.

Izvajalec: Goriška knjižnica v sodelovanju z MONG in KS Solkan, Branik, Prvačina.

Pričakovani učinki: Večji in ustrežnejši prostori krajevnih knjižnic, povečan nabor različnega gradiva in možnosti dostopa do informacij, uvajanje novih dejavnosti, računalniki za uporabnike, čitalnice za uporabnike, povečana odprtost, povečano zadovoljstvo članov knjižnice, večji obisk in izposoja.

Kazalniki:

- sodobno urejene krajevne knjižnice

- število novih članov, povečanje obiska in izposoje knjižničnega gradiva (statistika COBISS)
- uvajanje novih dejavnosti v krajevnih knjižnicah in povečanje obiska že uvedenih
- obisk prireditev in dogodkov

3. cilj: Dvig bralne kulture in povečan obisk prireditev

Ukrep: Izvajanje projektov spodbujanja bralne kulture (Primorci beremo, »Mladi beremo« ...), spletni portal dobreknjige.si, organiziranje odmevnejših sklopov prireditev ob kulturnem prazniku, Goriški dnevi knjige, Bevkovi dnevi, »Ta veseli dnevi kulture«, sodelovanje z lokalnimi organizacijami in društvi, vključevanje v dejavnosti in prireditve Goriške knjižnice ter partnersko sodelovanje pri izvedbi dejavnosti spodbujanja bralne kulture

Izvajalec: Goriška knjižnica, kulturne organizacije in društva

Pričakovani učinki: približevanje knjige uporabnikom, promocija kakovostnega knjižničnega gradiva, spodbujanje bralne kulture mladih, sodelovanje lokalnih kulturnih organizacij in društev, promocija knjižnice in njenih dejavnosti

Kazalniki:

- število udeležencev v projektih Primorci beremo, »Mladi beremo«
- obisk spletne strani dobreknjige.si (statistika obiska)
- udeležba na prireditvah (statistika obiska, anketa)
- povečan obisk v knjižnici
- število skupnih aktivnosti lokalnih kulturnih organizacij in društev

4. cilj: Ureditev, promocija in prepoznavnost gradiva lokalnega pomena (domoznanske zbirke)

Ukrep: obdelava retrospektivnega gradiva v čim večjem obsegu, ureditev domoznanskega gradiva v zbirke, pridobivanje zapuščin lokalnega pomena, pozivanje lokalnih ustanov in drugih k posredovanju lastnih publikacij Goriški knjižnici, ki jih knjižnica, predstavitev starejšega gradiva, postavitve virtualnih spletnih razstav, itd.

Izvajalec: Goriška knjižnica Franceta Bevka

Pričakovani učinki: Popolnejša zbirka domoznanskega gradiva, ki je pomembna za lokalno okolje, ozaveščanje uporabnikov o lokalni zgodovini.

Kazalniki:

- povečanje urejenosti zbirka domoznanskega gradiva
- predstavitev zbirk na spletu
- »Zgodbe« lokalnega pomena na spletu (Kamra)
- predstavitve osebnosti lokalnega pomena na spletnem portalu Primorci.si

3. Uprizoritvene umetnosti

3.1. Gledališče

Javni interes na področju uprizoritvenih umetnosti se uresničuje z zagotavljanjem pogojev za produkcijo in postprodukcijo različnih uprizoritev javnega zavoda Slovensko narodno gledališče Nova Gorica (SNG Nova Gorica), nevladnih kulturnih organizacij in posameznikov. Področje

uprizoritvenih umetnosti vključuje dramsko, lutkovno, glasbeno gledališče, balet in sodobni ples, ulično gledališče, organizacijo festivalov ter vse mejne oblike gledaliških praks, ki črpajo iz drugih področij ustvarjanja oziroma ustvarjalno uporabljajo nove tehnologije. Pri zagotavljanju boljših infrastrukturnih pogojev za ustvarjalce na področju uprizoritvenih umetnosti se je z izgradnjo male gledališke dvorane SNG zgodil pomemben premik, ki je bistveno izboljšal pogoje za delo gledališča in ponudil primernejši oder za postavitve manjših predstav.

Obseg in prednostna področja javnega interesa se konkretno določajo na osnovi predlogov programov javnega zavoda SNG Nova Gorica, ki opravlja javno službo na področju uprizoritvenih umetnosti ter s podporo programom in projektom preko javnega razpisa.

Najpomembnejši nosilec na področju gledaliških dejavnosti je SNG Nova Gorica, ki ima status gledališča nacionalnega pomena; ustanoviteljica javnega zavoda je država, ki preko Ministrstva za kulturo financira državno javno službo.

V kulturnem programu se osredotočamo na programe, ki so tako pomembni za lokalno skupnost, da jih dodatno sofinancira. To so programi Goriškega vrtiljaka (abonma Malega in Velikega polžka), Amaterskega mladinskega odra, uličnega gledališča, gostujoče operno baletne predstave, plesne in druge ne-dramske predstave oziroma programi.

V letu 2013 so bili v tem okviru izvedeni naslednji programi:

- Mali polžek (abonma za predšolske otroke): odigranih je bilo 6 predstav (12 ponovitev), ogledalo si jih je 3063 obiskovalcev;
- Veliki polžek (abonma za učence nižjih razredov osnovne šole): 6 predstav, ogledalo si jih je 1561 obiskovalcev;
- Darilna predstava za Mali in Veliki polžek (2 ponovitvi), 728 gledalcev;
- Amaterski mladinski oder: 1 predstava (premierra, brez ponovitev), ogledalo si jo je 215 obiskovalcev; 7 članov AMO se je udeležilo tudi mednarodnega mladinskega gledališkega foruma v Bad Hersfeldu;
- Festival Ana Desetnica: 4 poulične predstave, število obiskovalcev 1950;
- Baletna predstava (SNG Marbior), število obiskovalcev 162;
- Plesna predstava (M&N Dance Company; KUD Baobab in CD Ljubljana), število gledalcev 239.

Za navedene programe je MONG v letu 2013 namenila 60.000,00 EUR, znesek je enak tudi v letu 2014. Za bistveno širitev ponudbe in uvajanje novih programov bi morala tudi MONG zagotavljati dodatna sredstva.

V okviru kulturnega programa se osredotočamo samo na tiste programe in cilje, ki jih (so)financira MONG.

1. cilj: Krepi zvrstno različnost gostujočih predstav v SNG Nova Gorica

Ukrep: Osnovno dejavnost SNG Nova Gorica še naprej dopolnjevati in razvijati z aktualnimi gostujočimi produkcijami ne-dramskih zvrsti (opera, balet, sodobni ples, musical, ulično gledališče, gledališče mejnih zvrsti ipd.).

Izvajalec: SNG Nova Gorica

Pričakovani učinki: Več raznovrstne gledališke ponudbe. Izboljšana ponudba predstav s področja ne-dramskih zvrsti, povečanje zanimanja občinstva za tovrstne predstave.

Kazalniki:

- povečanje števila gostujočih predstav ne-dramskih zvrsti (v letu 2013 - 7 predstav, od tega 1 baletna, 2 plesni, 3 ulične)
- število obiskovalcev (2351 v letu 2013)
- medijski odzivi

Pojasnilo: Kljub raznovrstni in obsežni gledališki ponudbi ima Nova Gorica relativno malo predstav s področja opere, baleta in drugih predstav ne-dramskih zvrsti. S povečanjem letnega sofinanciranja bi zapolnili vrzel na tem področju.

2. cilj: Oživitev gledališkega festivala

Ukrep: Vzpostaviti temeljit programski premislek o oživitvi mednarodnega gledališkega festivala ter poiskati možnosti za prijavo na evropske razpise.

Izvajalec: SNG Nova Gorica v okviru obstoječih sredstev oz. z lastnimi sredstvi.

Pričakovani učinki: Raznovrstna ponudba gledaliških dogodkov in stik novogoriškega občinstva s tujimi gledališkimi produkcijami.

Kazalniki:

- število gostujočih predstav v okviru gledališkega festivala
- število obiskovalcev
- medijski odzivi

Pojasnilo: Pri oživitvi gledališkega festivala ne gre le za poskuse oživljanja formule iz preteklosti, temveč za postavitev festivala v novih, spremenjenih pogojih.

3. cilj: Podpirati in razvijati ponudbo gledaliških predstav za otroke in mladino ter vzgojno pedagoške gledališke dejavnosti

Ukrep: Razvijati abonmajske programe Goriškega vrtljaka, v katerih gostujejo najboljše dramske in lutkovne predstave (ali predstave mejnih žanrov), namenjene predšolskim otrokom od 3 do 6 let (Mali polžek) in učencem nižjih razredov osnovne šole od 6 do 10 let (Veliki polžek), ohranjati dejavnost Amaterskega mladinskega odra in poiskati možnosti za povezovanje z dejavnostjo dramsko gledališke smeri na Umetniški gimnaziji Nova Gorica, ustanoviti nov, skupni center delovanja – studio ali »odra« za mlade, ki bi združeval gledališke ljubitelje z vseh novogoriških srednjih šol in tudi študente VŠU UNG, v okvir poletnega dogajanja v Novi Gorici vključiti predstave, ki jih je mogoče odigrati na prostem in so namenjene otrokom oziroma mladim, povečati obisk predstav otrok in mladine v organiziranih skupinah vrtcev in šol.

Izvajalec: SNG Nova Gorica, Umetniška Gimnazija Nova Gorica, VŠU UNG

Pričakovani učinki: Širjenje gledališke kulture med otroke in mladino. Promocija gledaliških in plesnih kulturnih dogodkov, dostopnost izbranih umetniških dogodkov najširšemu občinstvu, povečan obisk gledaliških predstav.

Kazalniki:

- število obiskovalcev Malega in Velikega polžka (5352 v letu 2013)
- število obiskovalcev predstav Amaterskega gledališkega odra (215 v letu 2013)
- število obiskovalcev Ane Desetnice (1800 v letu 2013)
- število obiskovalcev plesnih predstav (239 v letu 2013)
- medijski odmevi
- število novih uprizoritev za mlade (AMO, Gledališka Gimnazija, VŠU NG)

3.2. Ples

Sodobni ples je umetniška zvrst, ki združuje različne plesne sloge, tehnike in estetike. Za sodobni ples je značilno eksperimentiranje in raziskovanje giba in telesa, ki se kaže skozi različne avtorske pristope in umetniške izraze. V javni interes sodijo tudi vse druge tradicionalne in moderne zvrsti plesa, saj je ples del kulture nekega naroda, obenem pa je tudi umetniški izraz, ki lahko nagovarja širok krog občinstva. Morebitna neposredna javnofinančna podpora plesu iz proračuna MONG se nanaša na sodobni ples, medtem ko so druge plesne zvrsti lahko deležne posredne pomoči MONG, bodisi prek zagotavljanja prostorske

infrastrukture, vključenosti v posamezne mestne projekte popularizacije kulture ter sklop kulture, ki se dogaja na javnih površinah.

1. cilj: Ustanoviti profesionalni plesni ansambel in s tem dvigniti raven produkcije na področju plesne umetnosti in povečati prepoznavnost regije na tem področju

Ukrepi: SNG skupaj z nevladnim sektorjem ustanovi profesionalni plesni ansambel regijskega pomena.

Izvajalec: SNG Nova Gorica skupaj z nevladnim sektorjem

Pričakovani učinki: Povečanje zanimanja za ples na Goriškem (program kulturne vzgoje); ansambel bo permanentno deloval na področju uprizoritvenih umetnosti in s tem prispeval k uresničitvi dolgoročnih ciljev, večja ponudba plesnih predstav, napredovanje v njihovi kakovosti in raznovrstnosti, angažiranje večjega števila plesalcev, povečanje zanimanja in razvojno nadaljevanje obstoječih aktivnosti na področju sodobnega plesa v Novi Gorici.

Kazalniki:

- število izvedenih predstav (produkcija najmanj ene plesne predstave v sezoni 2015), od tega 1 premiera in 3 ponovitve (doma in na gostovanjih)
- število angažiranih plesalcev
- število obiskovalcev

Pojasnilo: V Sloveniji obstaja poleg obstoječih nacionalnih baletnih ansamblov (SNG Opera in Balet Ljubljana ter SNG Opera in Balet Maribor) le en profesionalni ansambel za sodobni ples (EN KNAP). V primerjavi s tujino so pogoji za razvoj profesionalnega plesnega ustvarjanja na nizki ravni. Ob upoštevanju dejstva, da ima novogoriško gledališče prostorske in tehnične zmogljivosti za oblikovanje in delovanje tudi plesnega ansambla, so dane možnosti za plesno ustvarjalnost na visoki ravni.

Ob tem pa je potrebno razlikovati med ljubiteljsko in profesionalno ustvarjalnostjo. Najbolj jasno to izkazuje delovanje na področju gledališke dejavnosti: profesionalni gledališki ansambel, na ljubiteljski osnovi pa Amaterski mladinski oder, ki deluje znotraj SNG. Pri tem je treba upoštevati dejstvo, da je pomembna sinergija obeh, torej ljubiteljskih in profesionalnih umetnikov; ljubiteljski se namreč izobražujejo in bogatijo svoje znanje ravno s prenosom izkušenj in znanj profesionalnih umetnikov.

Finančna konstrukcija: V prvi fazi sofinanciranje enega plesnega projekta na leto; to vključuje minimalni čas za oblikovanje celovečerne predstave – t.j. vsaj dva meseca intenzivnih priprav. Vključeni so vsi stroški za nastanek projekta, med slednjimi tudi avtorski honorarji za plesalce, koreografe, scenografe, kostumografe itd. za ta čas.

V drugi fazi pa bi postopoma prešli v dokončno oblikovanje plesnega ansambla, ki bi deloval v okviru SNG in bil financiran iz občinskih in državnih virov.

Pri nastajanju plesnega ansambla velja upoštevati možnost pridobivanja finančnih sredstev EU.

2. cilj: Ustanovitev plesnega festivala

Ukrep: Zagotoviti sredstva za izvajanje profesionalnega plesnega festivala v Novi Gorici v sodelovanju s tradicionalnim mednarodnim plesno-izobraževalnim projektom Plesno poletje v Šempetru pri Gorici (možna je tudi povezava z novim gledališkim festivalom).

Festival bi v treh dneh gostil različne domače in tuje plesne produkcije in bi hkrati pomenil oživitvev poletnega kulturnega dogajanja v mestu. Glede na bližino meje bi takšen dogodek lahko prerasel v edinstven plesni festival na tem območju (podoben koncept ima le Mittelfest Čedad) in bi na ta način vzbudil širše zanimanje. Plesno poletje, ki poteka že enajst let, pa je že mednarodno uveljavljen plesni projekt. Takšna zasnova festivala bi ga kakovostno nadgradila in povečala prepoznavnost Goriške ter promovirala plesno umetnost.

Izvajalec: Umetniško društvo M&N DC (oz. M&N DC, Zavod za kulturno in umetniško produkcijo Nova Gorica) v sodelovanju s SNG Nova Gorica.

Pričakovani učinki: Seznanjanje občinstva z domačimi in tujimi plesnimi produkcijami.

Kazalniki:

- začetek izvajanja festivala
- število in kvaliteta predstav,
- število gledalcev in obiskovalcev Nove Gorice

Pojasnilo: Financiranje preko prijave projekta na Ministrstvo za kulturo, razpisi EU.

4. Likovne umetnosti

Javni interes na področju likovnih umetnosti zajema tako tradicionalne zvrsti, kot so slikarstvo, risba, grafika, ilustracija, strip, kiparstvo, arhitektura, oblikovanje, kot tudi sodobnejše načine izražanja: plastično, prostorsko in svetlobno oblikovanje, fotografijo, video, instalacije, ulično umetnost, performans, dogodek in druge sodobne ustvarjalne prakse 21. stoletja, ki se povezujejo z drugimi področji umetnosti, z znanostjo, ekologijo in podobno.

Javni interes se uresničuje s podporo delovanju dvema javnima zavodoma – Kulturnemu domu Nova Gorica in Goriškemu muzeju Kromberk - Nova Gorica, ki opravljata javno službo na področju likovnih umetnosti ter s podporo programom in projektom preko javnega razpisa.

Pomemben segment javnega interesa na področju likovne umetnosti je tudi popularizacija in prezentacija likovne dediščine ter zbiranje del s področja moderne in sodobne likovne umetnosti, njihovo arhiviranje in spletno predstavljanje.

1. cilj: Razvijati kakovostno in reprezentativno ponudbo na razstavnem področju ter povečati število zahtevnejših razstavnih projektov, ki bodo pritegnili kar najširši krog občinstva.

Ukrep: postavitve kakovostnih in ambicioznih razstav, ki prezentirajo zbirke likovnih umetnin, nadgradnja e-portalov, ki prezentirajo zbirke likovnih umetnin in povečujejo njihovo dostopnost, ohranjanje in razvijanje slovenske in ožje primorske likovne ustvarjalnosti ter ustrezna strokovna prezentacija na razstavah, izdelava načrta pridobivanja umetnin

Izvajalec: Kulturni dom Nova Gorica, Goriški muzej Kromberk - Nova Gorica

Pričakovani učinki: Popularizacija zbirk javnih zavodov širši javnosti, izdelane strokovne študije, oblikovanje jasne strategije zbiranja umetnin v Goriškem muzeju, ambicioznejši razstavnih projekti, večji obisk in zanimanje javnosti za razstave, boljša prezentacija in s tem prepoznavnost domače produkcije v občini in širše.

Kazalniki:

- število obiskovalcev na razstavah
- število pridobljenih umetnin s področja likovne umetnosti

2. cilj: Spodbujati vzgojno-izobraževalne programe na področju likovne umetnosti.

Ukrep: Spodbujati in nadgrajevati različne vzgojno-izobraževalne programe na likovnem področju, predvsem za otroke in mladino.

Izvajalec: Kulturni dom Nova Gorica

Pričakovani učinki: Ohranjati število brezplačnih likovnih ustvarjalnih delavnic vsaj na dosedanjem nivoju ter povečevanje zanimanja za likovno umetnost.

Kazalniki:

- število brezplačnih likovnih ustvarjalnic namenjenih mladim
- število obiskovalcev drugih vzgojno-izobraževalnih programov

5. Glasbene umetnosti

Javni interes na področju glasbenih umetnosti zajema spodbujanje vrhunske glasbene ustvarjalnosti, trajnejše zadovoljevanje kulturnih potreb uporabnikom kulturne ponudbe, podporo deficitarno zastopanim glasbenim zvrstem, zagotavljanje dostopnosti do raznovrstne in kakovostne glasbene produkcije, zagotavljanje visoke zastopanosti slovenske ustvarjalnosti in poustvarjalnosti. Javno službo na področju glasbenih umetnosti opravlja Kulturni dom Nova Gorica.

Obseg in prednostna področja javnega interesa se konkretno določajo na osnovi predlogov programov javnega zavoda Kulturni dom Nova Gorica, ki opravlja javno službo na področju glasbenih umetnosti ter s podporo programom in projektom preko javnega razpisa oz. poziva.

Temeljni cilji in usmeritve:

- promovirati glasbeno ustvarjalnost in poustvarjanje
- povečati dojemljivost za resno glasbo med mladimi – glasbena vzgoja publike
- razvijati programe resne glasbe (koncertni abonmaji) po kakovosti in številu
- zagotoviti primerne pogoje za izvajanje glasbenih programov
- kakovostna rast glasbenih festivalov in tekmovanj
- predstavitev vrhunske svetovne glasbene ustvarjalnosti in izvajalcev domači publiki
- zagotoviti cenovno dostopnost koncertov
- podpora razvoju koncertnih programov
- podpora razvoju glasbenih festivalov
- podpora razvoju glasbenega šolstva in programom glasbene vzgoje mladih

1. cilj: Zagotavljati primerne pogoje za kontinuirano izvajanje kakovostnih glasbenih zvrsti in programov

Ukrep: Spodbujanje posredovanja kakovostnih glasbenih vsebin različnih glasbenih zvrsti, nadgrajevati koncertne cikle resne glasbe, razvijati in promovirati slovensko glasbeno ustvarjalnost in poustvarjalnost s poudarkom na primorski in ožje goriški glasbeni ustvarjalnosti in poustvarjalnosti ter skrb za nacionalno glasbeno identiteto, čim večje vključevanje mladih in nadarjenih glasbenikov v koncertni program (cikli in festivali), okrepiti sodelovanje z zamejskimi kulturnimi inštitucijami.

Izvajalec: Kulturni dom Nova Gorica

Pričakovani učinki: Ohraniti vlogo osrednje koncertne hiše na Primorskem ter še povečati vpliv v slovenskem in mednarodnem prostoru.

Kazalniki:

- kakovost in vsebina glasbene ponudbe
- število nastopajočih mladih in nadarjenih glasbenikov
- število konkretnih projektov z zamejskimi organizacijami

2. cilj: Razvijati nove mednarodne glasbene projekte s sredstvi razpisov EU

Ukrep: doseči realizacijo projekta ECHOS – Čezmejni odmevi v novi finančni perspektivi EU 2014-2020, pridobitev novih možnosti financiranja na evropskih razpisih v perspektivi 2014-2020 za nove oz. sorodne mednarodne glasbene projekte

Izvajalec: Kulturni dom Nova Gorica

Pričakovani učinki: razvoj in izmenjava umetniških produkcij, spodbuda turistično-kulturni dediščini območja.

Kazalniki:

- število vključenih glasbenikov in glasbenih skupin v čezmejnih projektih
- število čezmejnih glasbenih dogodkov
- nova prizorišča

- večje število čezmejnih obiskovalcev
- povečanje spremljevalnih dogodkov

3. cilj: Izkoristiti potencial Mednarodnega srečanja saksofonistov s svetovnim tekmovanjem mladih saksofonistov

Ukrep: nadaljevanje in širitev kvalitetne in profesionalne izvedbe Mednarodnega srečanja saksofonistov, umestitev projekta v program turizma MONG in izdelava primerne promocijske platforme.

Izvajalec: Kulturni dom Nova Gorica

Pričakovani učinki: Še boljša umestitev in prepoznavnost Nove Gorice na zemljevidu pomembnih festivalskih destinacij in mednarodnih tekmovanj za saksofon, razvoj kulturnega turizma.

Kazalniki:

- število koncertov v okviru festivala srečanja
- število mladih saksofonistov na izobraževalnem delu srečanja in ljubiteljev tovrstnega inštrumenta na festivalu
- prepoznavnost Nove Gorice v širšem mednarodnem prostoru, prispevek k kulturnemu turizmu

4. cilj: Spodbujati vzgojno-izobraževalne programe in glasbene dogodke, ki so namenjeni otrokom.

Ukrep: Kontinuirano spodbujati in nadgrajevati različne vzgojno-izobraževalne programe na glasbenem področju, kontinuirano spodbujati in nadgrajevati sklop glasbenih dogodkov, ki so namenjeni otrokom.

Izvajalec: Kulturni dom Nova Gorica

Pričakovani učinki: Najmanj ohraniti število kvalitetnih glasbenih dogodkov namenjenih otrokom in posledično zanimanje mladih za kvalitetno glasbeno ponudbo. Povečana dojemljivost za resno glasbo med mladimi.

Kazalniki:

- število kakovostnih glasbenih dogodkov, posebej namenjenih mladim
- število obiskovalcev vzgojno-izobraževalnih programov

6. Filmska umetnost

V javni interes na področju **filmske umetnosti** spadajo podpora delovanju kina, ki se kot del javne službe izvaja v okviru Kulturnega doma Nova Gorica, zagotavljanje pogojev za prikazovanje kakovostne in zahtevnejše filmske produkcije z abonmajskim programom 'Filmsko gledališče', predvajanje dokumentarnih filmov in drugih zaokroženih filmskih ciklov, mladinskih in otroških filmov v okviru programa Filmski vrtljak ter izvajanje vzgojno izobraževalnega programa filmske vzgoje za šole.

Obseg in prednostna področja javnega interesa se konkretno določajo na osnovi predlogov programov javnega zavoda Kulturni dom Nova Gorica, ki opravlja javno službo na področju glasbenih umetnosti ter s podporo programom in projektom preko javnega razpisa.

Letni kino, ki ga je prvič v letu 2013 izvedla Ustanova Silvana Furlana v sodelovanju z drugimi organizacijami, je pomembno prispeval k dodatni promociji filmske umetnosti in v poletnih mesecih obogatil kulturno ponudbo mesta. V desetih večerih se je zvrstilo 10 filmskih projekcij različnih žanrov in formatov, ki so bili namenjeni različnim starostnim kategorijam in okusom. Večere je dodatno obogatila prisotnost nekaterih režiserjev, igralcev in drugih gostov. Veliko število obiskovalcev in pozitivni odzivi javnosti so dokaz, da mesto potrebuje tovrstne dogodke, zato jih bo MONG še naprej podpirala.

Temeljni cilji in usmeritve:

- vzpodbuditi redno vključevanje kvalitetne filmske produkcije vseh filmskih stilov in žanrov - nekomercialnega filma v kulturno ponudbo mesta,
- podpora strokovni promociji kvalitetnega filma in sistematičnemu pristopu za dvig filmske kulture,
- podpora vzpostavljanju primerne infrastrukture za izvajanje filmske dejavnosti.

1. cilj: Povečati število projekcij, število predvajanih filmov in število gledalcev.

Ukrep: V naslednjem obdobju povečati obseg filmskega programa, povečati število obiskovalcev filmskih projekcij in spremljajočih dogodkov, razvijati različne programe namenjene otrokom in mladini v okviru filmske vzgoje, nadaljevati z vzgojo filmskega gledalca s kombinacijo izbranega filmskega programa in publikacijo Filmski zbornik, ki jo izdaja Kulturni dom Nova Gorica.

Pričakovani učinki: Povečevanje zanimanja za filmsko kulturo v MONG, nagovarjanje ciljnih občinstev, zagotavljanje kakovostne filmske ponudbe v mestu, kontinuiran program filmske vzgoje, letni kino postane stalnica filmske ponudbe v mestu, pestri spremljevalni dogodki, ki promovirajo filmsko umetnost

Kazalniki:

- število vseh obiskovalcev filmskih projekcij v Kulturnem domu Nova Gorica (7.258 v letu 2013),
- število projekcij (71 v letu 2013),
- število predvajanih filmov (52 v letu 2013),
- število udeležencev programa filmske vzgoje (2.864 v letu 2013),
- število spremljevalnih dogodkov (5 v letu 2013),
- dvig kakovosti filmske kulture v MONG.

Pojasnilo: Obseg programa abonmajskega programa 'Filmsko gledališče' je prišel do točke, ko ga v istem dnevu zaradi prostorskih omejitev ni mogoče bistveno širiti (abonma je razprodan), preveriti je potrebno možnosti, da bi se v primeru večjega interesa odvijal dva dni na teden. Podatki o velikem obisku 'filmskega gledališča' in letnega kina kažejo na očitno zanimanje občinstva za kakovostno filmsko ponudbo s spremljevalnimi dogodki, zato jih je smiselno nadgrajevati in razvijati, tudi v smislu čim večje in čim bolj pestre ponudbe.

2. cilj: Zagotoviti ustrezne pogoje za obratovanje kinematografa kot nepogrešljive ponudbe zahtevnejše in kakovostne filmske produkcije ter spodbujati in nadgrajevati razvoj umetniškega filma v mestu in pedagoških programov na tem področju.

Ukrep: Kontinuirano zagotavljanje ustreznih finančnih sredstev s strani MONG za razvoj umetniškega filma in pedagoških programov na tem področju v občini, spodbujati programe filmske vzgoje za otroke in mladino ter spremljevalne dogodke, ki promovirajo filmsko umetnost.

Izvajalec: Kulturni dom Nova Gorica

Pričakovani učinki: povečevanje zanimanja za filmsko kulturo, zagotavljanje kakovostne filmske ponudbe, razširjen program filmske vzgoje, pestri spremljevalni dogodki, ki promovirajo filmsko umetnost.

Kazalniki:

- število projekcij
- število gledalcev
- število spremljevalnih dogodkov

3. cilj: Kontinuirano izvajanje letnega kina

Ukrep: V proračunu MONG vsakoletno zagotoviti sredstva za izvedbo letnega kina, iskanje drugih možnih virov sofinanciranja izvedbe programa.

Izvajalec: MONG in drugi

Pričakovani učinki: Zagotavljanje kakovostne filmske ponudbe na prostem, povečanje obsega ter kakovosti filmskega programa, popestritev kvalitetne kulturne ponudbe v poletnih mesecih.

Kazalniki:

- število obiskovalcev
- število predvajanih filmov
- število spremljevalnih dogodkov

7. Intermedijske umetnosti

Področje intermedijskih umetnosti temelji na združevanju različnih praks s področja sodobnih tehnologij in zajema poudarjeno uporabo novih tehnologij znotraj umetniških projektov. Področja, ki jih štejejo med intermedijske umetnosti, so: spletna umetnost, navidezna resničnost, interaktivni performans, interaktivna instalacija, robotika, kibernetika, digitalno arhiviranje, biotehnologija itn. Gre za projekte, ki na umetniški način uporabljajo in predstavljajo procese, produkte in vplive tehnologij, znanosti in socialnih praks, pri čemer sodobne tehnologije uporabljajo na reflektiven, kreativen in raziskovalen način.

Sodobna tehnologija omogoča mnoge inovativne rešitve in kreativne pristope v izobraževanju, informiranju, komuniciranju, umetniškem ustvarjanju itd. ki učinkovito omogočajo doslej neizvedljive ali izjemno drage projekte.

Obseg in prednostna področja javnega interesa se konkretno določajo na osnovi predlogov programov javnega zavoda Kulturni dom Nova Gorica, ki opravlja javno službo na področju intermedijskih umetnosti ter s podporo programom in projektom preko javnega razpisa.

1. cilj: Razvijati Festival novomedijske umetnosti Pixxelpoint v smeri programske ambicioznejšega in mednarodno odmevnega dogodka.

Ukrep: Širjenje prepoznavnosti in obiskanosti festivala, ki Novo Gorico umešča na evropski umetnostni zemljevid, okrepiti čezmejno noto Pixxelpointa in ohranjati bogato obfestivalno dogajanje, umestiti projekt v program turizma MONG in izdelati primerno promocijsko platformo.

Izvajalec: Kulturni dom Nova Gorica

Pričakovani učinki: Povečano zanimanje obiskovalcev, medijev in strokovne javnosti za intermedijske umetnosti ter večji obisk tujih umetnikov in gostov, zlasti strokovnjakov za nove medije, ovečevanje prepoznavnosti domačih ustvarjalcev na tem področju, povečanje prisotnosti in vpliva intermedijske kulture v razmerju do tradicionalnih in uveljavljenih umetniških zvrsti ter izobraževalni učinek na najširše občinstvo.

Kazalniki:

- večje število domačih in tujih obiskovalcev
- večje število domačih in tujih ustvarjalcev, ki sodelujejo na festivalu
- večje zanimanje občinstva za intermedijske umetnosti

8. Kulturni projekti v javnem interesu, ki se sofinancirajo preko javnih razpisov

MONG uresničuje javni interes tudi s podporo delovanju nevladnih kulturnih organizacij in samostojnih ustvarjalcev na področju kulture preko javnega razpisa. Projekti se po vsebini

uvrščajo v eno izmed zgoraj navedenih področjih kulture (varstvo kulturne dediščine, knjiga, gledališče, ples, likovne, glasbene filmske, intermedijske umetnosti). Namen sofinanciranja je podpiranje izvedbe kulturnih programov in projektov s področja ustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih dobrin na področju nepremične in premične kulturne dediščine, besednih, uprizoritvenih, glasbenih, vizualnih, filmskih, avdiovizualnih, intermedijskih in drugih umetnosti na področju založništva in knjižničarstva, kinematografije in na drugih področjih kulture.

1. cilj: Finančna in druga podpora nevladnim organizacijam in samostojnim kulturnim ustvarjalcev na področju pri izvajanju kvalitetnih kulturnih projektov in programov

Ukrep: vsakoletno zagotavljanje proračunskih sredstev za izvedbo javnega razpisa za sofinanciranje nevladnih organizacij in samostojnih ustvarjalcev na področju kulture v javnem interesu MONG v okviru razpoložljivih možnosti ter ohranjanje sredstev vsaj na istem nivoju kot v preteklih letih.

Izvajalec: MONG

Kazalci:

- število kvalitetno izvedenih programov oz. projektov.

2. cilj: Razvoj Kulturnega centra Mostovna v močan multikulturni center, ki bo privabil in povezoval ljudi iz širše regije, Slovenije in sosednje Italije.

Ukrep: izvajanje ambicioznejših programov, zagotavljanje čim bolj stabilne pogoje za delovanje in trajen razvoj neinstitucionalne kulture, izvajanje potrebnih sanacijskih in vzdrževalnih posegov v objektu Mostovna.

Izvajalec: MONG in Zavod neinstitucionalne kulture Masovna

Pričakovani učinki: Kontinuiran, raznolik in kakovosten program v okviru Kulturnega centra Mostovna, povečan obseg mednarodnega sodelovanja in povečan obseg obiskovalcev, tudi iz tujine, mladi postanejo pomembnejši partner v kulturnem dogajanju MONG.

Kazalniki:

- večja odmevnost dogodkov
- povečan obseg sodelovanja z javnimi zavodi, tujimi partnerji in drugimi izvajalci kulturnih programov
- bolj optimalna izkoriščenost javne kulturne infrastrukture
- povečan obseg raznovrstne kulturne ponudbe
- povečan obseg neformalnih izobraževalnih programov
- povečan obisk domače publike
- povečan obisk tuje publike.

Pojasnilo: program, ki ga izvaja zavod neinstitucionalne kulture Masovna se sicer formalno sofinancira iz javnega razpisa za mladinske dejavnosti, po vsebini pa sodi na področje kulturnih dejavnosti. Kot je navedeno že v enem izmed prejšnjih poglavij, je objekt Mostovna razglašen za javno infrastrukturo na področju kulture.

9. Otroški programi na področju kulture

Otroške kulturne programe – namenjene predšolskim in osnovnošolskim otrokom – izvajajo v MONG naslednji javni zavodi: javni zavod SNG Nova Gorica (izvaja gledališke predstave v okviru programa Vrtiljak – Mali in Veliki polžek), v okviru javnega zavoda Kulturni dom Nova Gorica (vzgoja in izobraževanju mladih na likovnem področju – Otroške likovne ustvarjalnice in Galove urice, v okviru katerih otroci spoznavajo galerijo kot prostor in njeno poslanstvo in vzpostavljajo pozitiven odnos do likovnega ustvarjanja), v okviru javnega zavoda Goriški muzej Kromberk - Nova Gorica (predavanja za otroke na različne »muzejske« teme, s katerimi skušajo otroke animirati za zgodovino in kulturno dediščino), v okviru javnega zavoda Goriška

knjižnica (animacijski programi za bralno kulturo - prebiranje pravljic v posebej za to namenjeni pravljlični sobi, lutke, predstave ipd.), kulturni programi v okviru javnega zavoda Mladinski center Nova Gorica (Knjižnica pod krošnjami, kulturne delavnice in tečaji). Različni kulturni programi za otroke se izvajajo tudi v okviru Glasbene šole Nova Gorica, v okviru osnovnih šol itd.. Otroške programe v okviru društvene dejavnosti izvaja MDPM – Medobčinsko društvo prijateljev mladine za Goriško, izvajajo pa se tudi v okviru drugih kulturnih in drugih društev. Različne vloge naštetih organizacij in njihovih programov segajo od animacije otrok za kulturno ustvarjalnost, skrbi za ustvarjalne prostochasne aktivnosti, privzganjanja kulturnih vrednot skozi ustvarjalno prakso, omogočanja demokratične participacije v civilnodružbenih iniciativah pa tudi do bolj zahtevnih programov kulturnega ustvarjanja.

Obseg in prednostna področja javnega interesa se pretežno financirajo s financiranjem javnih zavodov, ki izvajajo kulturne programe za otroke ter podporo kulturnim programom in projektom preko javnih razpisov (razpis za kulturo oz. mladino).

Splošni cilji in usmeritve:

Ohranjanje sofinanciranja za kvalitetne otroške programe najmanj na sedanji ravni.

III. JAVNI ZAVODI S PODROČJA KULTURE V MONG

Kakovostno izvajanje javne službe na različnih področjih kulture pomeni zagotovilo za kakovost pomembnega dela kulturne ponudbe v Novi Gorici in za njeno kar največjo dostopnost. Stabilno in razvojno usmerjeno delovanje treh javnih zavodov s področja kulture, katerih ustanoviteljica je MONG in tudi stabilno sofinanciranje nekaterih programov Slovenskega narodnega gledališča je zato ključnega pomena za razvoj in kakovostno raven kulture v Novi Gorici.

1. cilj: Delovanje javnih zavodov, katerih ustanoviteljica je MONG, se v naslednjem obdobju glede na kakovost programov in poslovanje ohranja vsaj na ravni iz leta 2013, pri čemer si javni zavodi prizadevajo za zviševanje števila obiskovalcev in deleža lastnih sredstev znotraj vseh prihodkov.

Spodnji podatki se nanašajo na leto 2013.

Kulturni dom Nova Gorica:

Število zaposlenih: 11

Število vseh prireditev v organizaciji KDNG: 368

Število glasbenih dogodkov: 204

Število razstav (brez razstav v okviru festivala): 7

Število drugih galerijskih dogodkov: 10

Število mednarodnih festivalov: 2 (število dogodkov znotraj festivalov: 29)

Število filmskih projekcij: 71

Število vzgojnoizobraževalnih programov (glasba, galerija, film): 202

Število dogodkov zunanjih izvajalcev: 51

Število nabavljenih umetniški del: 4

Število obiskovalcev: 45.830

Prihodki 2013: 757.901 EUR

Odhodki 2013: 747.638 EUR

Delež lastnih prihodkov: 216.295 EUR oz. 30 %

Goriški muzej Kromberk – Nova Gorica:

Število zaposlenih: 20,5

Muzejske zbirke Goriškega muzeja in zbirke v katerih Goriški muzej izvaja strokovni nadzor, so naslednje:

- muzejska zbirka: grad Kromberk
- muzejska zbirka: Vila Bartolomei
- muzejska zbirka: Kolodvor Nova Gorica
- muzejska zbirka: Vojaški stražarski stolp
- muzejska zbirka: Miren, Mirensko pokopališče
- muzejska zbirka: Marijanski muzej na Sveti Gori, (strokovni nadzor)
- muzejska zbirka: Galerija Zorana Mušiča, grad Dobrovo
- muzejska zbirka: Spominska hiša Alojza Gradnika, Medana
- muzejska zbirka: Galerija Rika Debenjaka Kanal (strokovni nadzor)
- muzejska zbirka: Muzej prve svetovne vojne, Kobarid (strokovni nadzor na osnovi pogodbe o statusu in upravljanju muzejske zbirke »Kobariški muzej« iz leta 1995)
- muzejska zbirka: Ajdovščina
- muzejska zbirka: Galerija Lojzeta Spacala, grad Štanjel (strokovni nadzor)
- muzejska zbirka: Kraška hiša, Štanjel (strokovni nadzor)
- muzejska zbirka: Spominska zbirka družine Kosovel, Tomaj (strokovni nadzor)
- muzejska zbirka: Galerija Avgusta Černigoja, Lipica, Sežana (strokovni nadzor)
- muzejska zbirka: Zbirka kočij v Lipici, Lipica, Sežana (strokovni nadzor)
- muzejska zbirka: heroja Mihajla v Šempasu

Število razstav:

- stalne razstave: 33
- občasne razstave: 17

Število vseh dogodkov:

- otvoritve razstav: 10
- pedagoški program: 16
- andragoški program: 36
- dodatni program za popularizacijo: 27
- medinstitucionalni projekti: 7

Število obiskovalcev:

- obiskovalci v zbirkah Goriškega muzeja: 11403
- obiskovalci razstav drugod: 79340

Prihodki 2013: 999.675.00 €

Odhodki 2013: 995.572,00 €

Delež lastnih prihodkov 27.659 € oz. 2,77 %

Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica

Število zaposlenih: 44 (41, 20 glede na število ur)

Obseg knjižnične zbirke: 512.449

Število dogodkov: 235

Število realiziranih projektov: 18

Število obiskovalcev: 586.618

Število krajevnih knjižnic: 7, od tega 3 v MONG

Število postajališč potujoče knjižnice v MONG: 80, od tega 22 v MONG, 58 v drugih občinah

Letni prirast knjižničnega gradiva: 21.022, od tega nakup: 13.555

Število obiskovalcev spletnih strani: 104.384

Število izposoj: 871.033

Prihodki 2013: 1.392.884,00 EUR

Odhodki 2013: 1.359.567,00 EUR
Delež lastnih prihodkov: 157.979,00 EUR, oz. 11,34 %

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica

Kljub temu, da MONG ni ustanoviteljica javnega zavoda Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, ga na tem mestu navajamo predvsem zato, ker je za MONG izjemnega pomena in ker MONG vsako leto (so)financira del javnega kulturnega programa, ki je za MONG še posebej pomemben.

Število zaposlenih 75
Število premier: 8
Število predstav: 184 (predstave SNG Nova Gorica), 56 (gostujoče predstave)
Število drugih dogodkov: 74
Število obiskovalcev: 56.041
Število abonentov: 2.500
Število vstopnic: 30.000
Prihodki 2013: 2.900.000
Odhodki 2013: 2.900.000

Kazalniki:

- kvaliteta programa,
- obseg programa,
- število obiskovalcev,
- število prodanih vstopnic,
- delež lastnih prihodkov.

2. cilj: Sprejem razvojnih strategij javnih zavodov na področju kulture, katerih ustanoviteljica oz. soustanoviteljica je MONG

Ukrep: Strateško načrtovanje, ureditev začasnega financiranja in predhodnih uskladihvenih načrtov dela z ustanoviteljem ter na usposabljanje članov svetov zavodov. Za nemoteno in kvalitetno izvajanje javne službe, za katero so javni zavodi ustanovljeni, morajo imeti sprejet petletni strateški načrt.

Javni zavodi morajo v obdobju največ 12 mesecev od sprejetja lokalnega programa kulture sprejeti petletne strateške načrte, ki bodo predhodno usklajeni z ustanoviteljem in financerjem.

IV. STRATEŠKI CILJI IN UKREPI NA PODROČJU LJUBITELJSKIH KULTURNIH DEJAVNOSTI

Kulturno ljubiteljstvo lahko opredelimo kot množično organizirano prostočasno kulturno udejstvovanje. Od pojmov ljudske kulture in sodobne množične kulture se razlikuje predvsem po tem, da vzpostavlja kontinuirane oblike komuniciranja, torej v stopnji organiziranosti, normativnosti in formalni strukturiranosti. V vsebinskem pogledu je zelo heterogeno, saj se predvsem glede na okolje bolj ali manj približuje tradicionalizmu ljudske kulture, poskuša prevzeti vzorce t. i. vrhunske kulture ali pa se izraža kot del te ali one sodobne subkulture. Kulturno ljubiteljstvo na goriškem ima specifično tradicijo zlasti z vidika ohranjanja nacionalne kulturne identitete, tako v mejah države kot pri Slovencih v zamejstvu. Njegova vloga v družbenih procesih ima v primerjavi s podobnimi oblikami kulturnih združb po svetu

specifične dimenzije in družbene funkcije ter posebno mesto v sodobnosti in zgodovini kulturnih in družbenih dogajanj.

Najznačilnejša funkcija je kulturna ustvarjalnost in poustvarjalnost. Kulturnim skupinam neinstitucionalni in nepoklicni status omogoča polno svobodo ustvarjanja in eksperimentiranja. Veliko mladih še neveljavljenih avtorjev skozi fazo kulturnega ljubiteljstva pogosto preide v poklicno kulturno umetniško delovanje. V okviru klasičnih društvenih pojavov (zbori, pihalni orkestri, folklorne skupine) pa najboljši dosežki vrhunskih ansamblov zaradi značilnega pristopa k delu predstavljajo enakovredno vzporednico poklicnim ustanovam.

Ljubiteljska kulturna društva in njihove zveze so pomemben dejavnik razvijanja dostopnosti kulturnih vrednot, kakovostnega preživljanja prostega časa ter delujejo tudi v funkciji socialne kohezije.

Pomembno funkcijo imata kulturna vzgoja in izobraževanje. Kulturno udejstvovanje zahteva določeno znanje, ki ga velika večina ljubiteljskih kulturnikov ali ljubiteljev umetnosti ni pridobila z rednim šolanjem. Tovrstni programi društev so bili prej namenjeni predvsem za šolanje članov in strokovnih vodij, pa tudi za druge namene, od narodno obrambnih do političnih in ideoloških. V zadnjih obdobjih pa predstavljajo pomembno možnost neformalnega izobraževanja in izpopolnjevanja za najširši krog udeležencev.

Kulturna dejavnost v okviru ljubiteljskih skupin razvija tako posameznikove ustvarjalne sposobnosti kot kulturne potrebe in splošen odnos do kulturnih vrednot. Kulturno udejstvovanje obsega širok spekter od ljubiteljskega ukvarjanja z umetniško produkcijo, preko strokovno vodenega do umetniško kompetentnega ustvarjanja, ki lahko dosega visoka strokovna merila in širši odmev.

Pomembna vloga pri spodbujanju ljubiteljske kulture v MONG pripada Zvezi kulturnih društev Nova Gorica (ZKD) in Javnemu skladu RS za kulturne dejavnosti, OI Nova Gorica (JSKD). ZKD je za razvoj ljubiteljske kulture na področju MONG odigrala pomembno »zgodovinsko« vlogo. Njeni začetki segajo že v 60. leta 20. stoletja. Poleg osnovne funkcije, t. j. združevanje kulturnih društev in opravljanje različnih nalog zanje je bila ZKD nosilka številnih pomembnih programov in aktivnosti. Med drugim je vodila abonmajski program profesionalne glasbene ponudbe, program likovnih razstav, bila nosilka programa nekomercialne filmske ponudbe. Te naloge je kasneje prevzel Kulturni dom Nova Gorica in jih pričel izvajati na profesionalnem nivoju. Bila je nosilka abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin, ki se danes izvaja v SNG Nova Gorica. Danes je ZKD pomemben akter na področju izvajanja programov ljubiteljske kulture, ki kot samostojna, prostovoljna in nepridobitna organizacija povezuje kulturna društva s področja ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, poleg tega, skupaj z ostalimi kulturnimi društvi, sodeluje pri osrednjih proslavah in drugih prireditvah v MONG ter izvaja številne druge programe.

Kulturnim društvom MONG zagotavlja sredstva za:

- programe in projekte,

Poleg tega MONG zagotavlja sredstva tudi za:

- plače in druge prejemke iz delovnih razmerij,
- prostore ter sredstva za materialne stroške vzdrževanja prostorov,
- materialne stroške za delovanje in izvedbo programov.

Sredstva MONG zagotavlja preko poziva v izvedbi JSKD RS OI Nova Gorica. Za stroške dela in druge prejemke iz delovnih razmerij pa neposredno.

Poglavitne naloge JSKD RS so v skladu z nacionalnim kulturnim programom, ki določa cilje kulturne politike, zagotavljati strokovno in organizacijsko podporo za razvoj ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. Na osnovi medsebojnega dogovora in sklenjene pogodbe o sodelovanju med JSKD RS OI Nova Gorica in MONG, služba območne izpostave poleg rednega programa opravlja tudi dogovorjene naloge zanj. Sredstva za dogovorjene programe MONG JSKD RS OI Nova Gorica glede na obstoječo zakonodajo zagotavlja neposredno.

Temeljni program JSKD je že v osnovni strukturi (piramidna programska shema, mrežna povezanost območnih izpostav - OI) zastavljen s težnjo po čim bolj učinkovitem doseganju primarnega cilja – s strokovno, organizacijsko in finančno pomočjo nuditi kulturnim društvom kvaliteten okvir za njihovo delovanje ter skrbeti za njihov uravnotežen razvoj ne glede na geografsko pripadnost.

Bistveni komponenti temeljnega programa sta skrb za kulturna društva (njihov nastanek, delovanje in razvoj) in piramidna organiziranost programa. Zasnova in organizacija prireditve in izobraževanj na treh nivojih s preglednimi srečanji in selekcijami omogoča društvom predstavitev delovanja (območna raven) ter primerjanje z drugimi društvi (medobmočna in državna raven).

Temeljni program obsega glasbeno dejavnost (vokalna, instrumentalna), gledališko in lutkovno, folklorno, filmsko, plesno, likovno (in fotografijo), literarno, intermedijsko in večvrstno (društva in projekti, ki se povezujejo s turizmom, športom ...) dejavnost. Naloga OI je nudenje strokovne podpore društvom na aktivnih področjih in zaznavanje potreb po izobraževanju in razvoju tistih dejavnosti, ki še niso razvite, oziroma so v manjšini. Strokovna služba na sedežu sklada pokriva vsa področja dejavnosti.

Programske ravni: območni, medobmočni in državni program

Obseg in prednostna področja javnega interesa se konkretno določajo na osnovi predlogov programov JSKD OI Nova Gorica, ki opravlja javno službo na področju kulturnih dejavnosti. V javni interes spada tudi finančna podpora društvom, zvezi kulturnih društev in posameznikom, ki delujejo na področjih kulture v MONG in se sofinancirajo preko javnega poziva, ki ga izvaja JSKD Nova Gorica. Programi, ki jih izvajata ZKD, JSKD in društva so javni kulturni programi.

Cilji in ukrepi:

1. cilj: Ohranitev obsega, izboljšanje kvalitete in prepoznavnosti produkcije na področju ljubiteljske kulture, boljša umestitev ljubiteljske kulture v kulturno podobo MONG

Ukrep: ustanovitev in delovanje študijskega centra za področje dejavnosti, organizacija lokalnih, medobmočnih, državnih preglednih prireditvenih in izobraževalnih programov ter tekmovanje za posamezna področja dejavnosti (Tekmovanje otroških in mladinskih pevskih zborov), povečanje števila članstva v društvih, vključevanje mladih v dejavnost kulturnih društev, večje vključevanje izbranih kulturnoumetniških programov v produkciji kulturnih društev v prireditve v organizaciji MONG, KS in drugih organizatorjev (novoletne prireditve v središču mesta, poletne prireditve v središču mesta, abonmajske prireditve.....),

Vključitev ljubiteljske kulture v umetniški program na javnih površinah (tudi zunanjih), ki je namenjen predstavitvi raznovrstnih kulturnih vsebin (nastopi pevskih zborov, instrumentalnih zasedb, orkestrov, folklornih skupin, itd.), zagotoviti primerno zastopanost kvalitetnih domačih glasbenih sestavov na kulturnih dogodkih, ki jih organizira MONG (prazniki, slavnosti itd.), nadaljevanje in razvijanje Festivala ljubiteljske kulture v amfiteatru gradu Kromberk s prikazom letnih produkcij novogoriških društev in presežkov letne produkcije novogoriške ljubiteljske kulture.

Izvajalec: JSKD, ZKD, kulturna društva, KS, MONG.

Pričakovani učinki: Večja prepoznavnost dosežkov ljubiteljske kulture, povečanje zanimanja občinstva za kulturne programe, povečano število posameznikov, ki se vključujejo v ljubiteljske kulturne dejavnosti, večja prepoznavnost ljubiteljske kulture po KS, v MONG in širše, promocija MONG, razvijanje domačih glasbenih sestavov, večje možnosti za njihovo predstavitev in prepoznavnost, oživljanje mestnega jedra z dogodki na odprtih javnih površinah, povečanje produkcije in povečanje prezentacije kulturnih dogodkov, večja domača produkcija glasbenih dogodkov.

Kazalniki:

- število kulturnih društev
- število članov kulturnih društev
- število programov in projektov
- število kulturnih dogodkov
- število izobraževalnih programov
- večje število kakovostnih dogodkov v mestu in v okolici,
- večje število obiskovalcev, obisk kulturnih prireditev
- nastopi domačih instrumentalnih sestavov
- večje število mladih včlanjenih v društva

Pojasnilo: Posamezni programi ljubiteljske kulture dosegajo vrhunske umetniške dosežke, ki jih je potrebno prepoznati in vključiti v programe t. i. vrhunske kulture. Na področju ljubiteljske kulture obstaja potreba po širši predstavitvi najboljših umetniških dosežkov v izvedbi ljubiteljskih kulturnih društev in posameznikov (nastopi na javnih površinah v centru mesta in po KS).

2. cilj: Optimizirati pogoje za delovanje večjih instrumentalnih sestavov

Ukrep: Pomoč pri reševanju prostorske stiske, ki pesti člane orkestrov, iskanje ustreznih prostorov za vadbo orkestrov in drugih instrumentalnih sestavov s poudarkom na optimizaciji pogojev za delo simfoničnega orkestra Nova.

Izvajalec: MONG, JSKD, ZKD, društva

Pričakovani učinki:

- izboljšani pogoji za delovanje
- rast kvalitete orkestrov
- število mladih, vključenih v orkestre
- reprezentativnost, prepoznavnost

Kazalniki:

- število mladih vključenih v instrumentalne sestave
- število vaj orkestrov
- število koncertov orkestrov

Pojasnilo: S prostorsko problematiko se ukvarjata predvsem dva večja orkestra in sicer: simfonični orkester Nova filharmonija in Goriški pihalni orkester. Simfonični orkester Nova filharmonija enako kot Goriški pihalni orkester predstavlja eno od dodanih vrednosti MONG na kulturnem področju.

3. cilj: uvedba gostujočih lutkovnih predstav v okviru lutkovnega abonmaja, ki bi ga poimenovali »Lutkovnega abonma Milana Klemenčiča«.

Ukrep: iskanje dodatnih virov financiranja

Izvajalec: koprodukcija JSKD, ZKD

Pričakovani učinki: večja ponudba gostujočih lutkovnih predstav, predstavitev del velikega slovenskega lutkarja, v Solkanu rojenega Milana Klemenčiča ter seznanitev z njegovo ustvarjalnostjo.

Kazalniki:

- število gostujočih lutkovnih predstav
- število obiskovalcev

4. cilj: Sodelovanje kulturnih društev, ZKD in JSKD s sorodnimi organizacijami v zamejstvu

Ukrep: Intenzivirati stike s slovenskimi in italijanskimi kulturnimi društvi in organizacijami v sosednji goriški in mejnih občinah.

Izvajalec: MONG, ZKD, JSKD, društva

Pričakovani učinki:

- uveljavljanje enotnega slovenskega kulturnega prostora
- navezovanje stikov z italijanskimi kulturnimi društvi
- izvedba skupnih programov dveh mest

Kazalniki:

- število skupnih projektov
- število izmenjav gostovanj kulturnih društev

V. INVESTICIJE V JAVNO INFRASTRUKTURO NA PODROČJU KULTURE

Temeljni cilj na področju javne kulturne infrastrukture, ki je v lasti MONG, je zagotoviti kakovostne infrastrukturne pogoje za vse zvrsti umetniškega ustvarjanja, izboljšati dostopnost kakovostnih kulturnih dobrin in storitev čim širšemu občinstvu. Poleg sredstev za nove investicije je potrebno posebno pozornost posvetiti tudi zagotavljanju sredstev za potrebe vzdrževanja in investicijskega vzdrževanja, ki bistveno vpliva na potrebo po investicijskih sredstvih za prenove v prihodnosti.

1. cilj: Izgradnja sodobnega kulturnega centra

Ugotavljamo, da mesto sicer razpolaga z večjim številom manjših oz. srednje velikih dvoran, ki pa ne omogočajo večjih in zahtevnejših umetniških in drugih dogodkov, saj tudi niso primerno grajene oz. opremljene. Če želi Nova Gorica pridobivati na vlogi pomembnejšega mednarodnega regijskega središča, h kateremu gravitira iz širšega kulturnega prostora do 200.000 obiskovalcev, mora Nova Gorica pospešiti projekt izgradnje novega kulturnega centra.

Določitev lokacije in pridobitev projektne dokumentacije za izgradnjo novega sodobnega kulturnega centra z večnamensko dvorano s katero bo omogočen nadaljnji razvoj glasbene, galerijske, filmske in drugih kulturnih dejavnosti, poleg tega pa bo dvorana služila tudi drugim namenom kot npr. kongresni turizem itd.. Sedanje prostori in oprema, s katero razpolaga Nova Gorica so zastareli in za izvedbo zahtevnejših in večjih prireditev (koncerti, filharmonija, musical, operne in baletne predstave, kongresi ipd.) povsem neustrezna. Standardi in zahteve obiskovalcev so vse večje in preraščajo razpoložljive kapacitete. Izgradnja novega kulturnega centra bo omogočala gostovanja najkvalitetnejših domačih in tujih ansamblov ter izvedbo drugih prireditev in programov. Investicijo v kulturni center uvrščamo med najpomembnejše investicije na področju kulture v naslednjem srednjeročnem obdobju, saj bo prinesla velik kvalitativen preskok v kulturni ponudbi mesta. Projekt je v fazi izdelave idejne zasnove in prostorske preverbe.

Realizacija projekta bo odvisna od proračunskih možnosti MONG ter uspešnosti kandidiranja za sredstva EU in države.

V času do izgradnje kulturnega centra pa je potrebno prostore Kulturnega doma Nova Gorica preurediti do take mere, da bodo omogočali normalno delovanje javnega zavoda.

Ukrep: določitev lokacije, izvedba arhitekturnega natečaja, pridobitev projektne dokumentacije, preureditev sedanjih prostorov.

Izvajalec: MONG

Pričakovani učinki: rešitev prostorske stiske Kulturnega doma Nova Gorica, zagotovitev ustreznih prostorov za izvajanje različnih kulturnih zvrsti, razvoj kongresnega turizma.

Kazalniki:

- izbrana lokacija,
- izveden arhitekturni natečaj,
- pridobljena projektna dokumentacija.

2. cilj: Prenova gradu Kromberk z okolico

Ukrepi: Nakup in postavitve dvigala, zamenjava oken, dokončanje prenove razstavnih prostorov, ureditev pritličja (sanitarije, recepcija, muzejska trgovina), ureditev dostopnih poti za invalide, oprema amfiteatra s sanitarijami in pomožnimi prostori (garderoba, skladišče), urediti pešpoti in depo za kamnito dediščino, načrt rednega in investicijskega vzdrževanja.

Izvajalec: Goriški muzej

Pričakovani učinki: Kvalitetnejši prireditveni in razstavni pogoji,boljšana dostopnost, možnost protokolarnih prireditev. promocija gradu kot izletniške, prireditvene in kulturne točke.

Kazalniki: večje število obiskovalcev

3. cilj: Dokončanje izgradnje prostorov Goriškega muzeja v Solkanu

Priprave za nadaljevanje izgradnje in prenovo kompleksa vile Bartolomei v Solkanu.

Goriški muzej Kromberk je v desetletjih delovanja z zbirkami in gradivom povsem zapolnil obstoječe prostore. Z namenom reševanja te problematike je bila doslej delno izvedena prenova kompleksa vile Bartolomei. Zaključena je prva faza, t. j. izgradnja poslovne stavbe, v kateri se nahaja kustodiat in uprava; v prihodnje je potrebno planirati izgradnjo 2. in 3. faze; izvedba investicije pa je odvisna od pridobitve sredstev iz državnih in Evropskih razpisov.

Ukrep: pridobitev manjkajoče dokumentacije, pridobitev sredstev iz EU razpisov.

Izvajalec: MONG in Goriški muzej

Pojasnilo: nadaljevanje investicije je možno le pod pogojem, da se pridobi sredstva iz drugih virov (razpisi EU)

Kazalniki:

- pridobljena projektna dokumentacija, vključno z načrtom rednega in investicijskega vzdrževanja
- zagotovitev virov za izgradnjo prostorov

4. cilj: Pridobitev dokumentacije za obnovo in revitalizacijo gradu Rihemberk

Lastništvo gradu je bilo v letu 2013 preneseno s strani države na občino. Grad ima zaradi kulturnih, krajinskih, umetnostno-arhitekturnih, zgodovinskih in drugih izjemnih lastnosti poseben pomen. Razglašen je za spomenik državnega pomena in je po odloku največji ohranjeni srednjeveški grad na Primorskem, s prevladujočim romanskim stolpom, bivališče družine Lanthieri in pomembna arheološka postojanka. Grad Rihemberk želimo obnoviti do leta 2020 z namenom, da postane širše prepoznaven in ekonomsko uspešen kulturno-zgodovinski, izobraževalno-raziskovalni in gostinsko-turistični center.

Grad Rihemberk lahko postane povezovalac in spodbujevalec kulturnih, intelektualnih, gospodarskih, naravovarstvenih, turističnih potencialov pokrajine. Na gradu se bodo lahko odvijala predavanja, predstave, koncerti, delavnice, razna srečanja. Cilj je, da postane pomemben generator razvoja v naši občini.

Ukrep: izdelava idejne zasnove, programske naloge, kulturnovarstvenega soglasja in ostale potrebne dokumentacije za sanacijo, pridobitev sredstev iz drugih virov (razpisi EU)

Izvajalec: MONG

Pojasnilo: nadaljevanje investicije je možno le pod pogojem, da se pridobi sredstva iz drugih virov (razpisi EU)

Kazalniki:

- izdelava projekta,
- pridobitev kultno-varstvenega soglasja,
- pridobitev projektne dokumentacije.

5. cilj: Pridobitev in revalorizacija Laščakove vile

Ukrep: nadaljevanje prizadevanj za prenos Laščakove vile na občino, obnova pomembnega kulturnega spomenika, določitev namembnosti (kulturne in protokolarne aktivnosti, kulturni turizem itd.)

Izvajalec: MONG

Kazalniki:

- obnovljen kulturni spomenik
- pridobitev protokolarnih prostorov
- število obiskovalcev

6. cilj: Ustrezno vzdrževati in obnavljati obstoječo kulturno infrastrukturo

Ukrep: zagotavljanje zadostnih sredstev za vzdrževanje in obnovo objektov s strani MONG kot lastnika ter zagotavljanje lastnih sredstev upravljalcev javne infrastrukture s poudarkom na energetski in tehnološki posodobitvi objektov ter na rednemu vzdrževanju.

Izvajalec: MONG in upravljalci javne kulturne infrastrukture

Pričakovani učinki: ohranjanje stanja javne kulturne infrastrukture vsaj na obstoječem nivoju, energetsko učinkoviti objekti.

Kazalniki:

- vzdrževani in obnovljeni objekti, razglašeni za javno kulturno infrastrukturo
- tehnološko sodobni in energetsko varčni objekti
- zagotovljeno redno vzdrževanje za preprečitev nastanka večjih stroškov prenove v prihodnosti

7. cilj: Ustrezna prenova javnih prostor varovanih naselbinskih jeder podeželja

Ukrep: zagotavljanje zadostnih sredstev za prenavo varovanih naselbinskih jeder kot del kulturne infrastrukture MONG

Izvajalec: MONG in upravljalci javne kulturne infrastrukture

Pričakovani učinki: atraktivno prenovljena jedra z vrednoteno naselbinsko dediščino, nova javna kulturna infrastruktura ter ustrezni prostori za turistično trženje

Kazalniki:

- vzdrževani in obnovljeni javni prostori razglašeni za javno kulturno infrastrukturo
- zagotovljeno redno vzdrževanje za preprečitev nastanka večjih stroškov prenove v prihodnosti

VI. ČEZMEJNO IN MEDNARODNO KULTURNO SODELOVANJE

Namen sodelovanja je predstaviti kulturno podobo Nove Gorice v pobratenih in prijateljskih mestih ter približati kulturo drugih mest in narodov občankam in občanom Nove Gorice, s tem pa bogatiti kulturno podobo in odprtost do različnih kultur.

MONG posebej izpostavlja sodelovanje s sosednjo Občino Gorica (Italija), s katero je skupaj z Občino Šempeter-Vrtojba ustanovila Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje EZTS GO.

Glavne smernice razvoja mednarodnega in medobčinskega sodelovanja:

- nadaljevanje in krepitev sodelovanja s pobratenimi in prijateljskimi mesti,
- spodbujanje novih oblik mednarodnega sodelovanja,
- spodbujanje sodelovanja z mesti v Sloveniji,
- spodbujanje sodelovanja in medsebojnega vključevanja v čezmejne prireditve,
- spodbujanje medsebojnega spoznavanja kulturne dediščine,
- preko mednarodnega sodelovanja narediti Novo Gorico prepoznavno v evropskem prostoru.

1. cilj: Celostni razvoj skupnega čezmejnega prostora

EZTS GO bo v prihodnjem evropskem programskem obdobju 2014-2020 v okviru svoje strategije razvoja na kulturnem področju izvajal naslednje prednostne naloge:

Ukrep: vrednotenje zgodovinske, kulturne, krajinske dediščine in posebnosti skupnega čezmejnega prostora, izvajanje izobraževalnih dejavnosti, spodbujanje spoznavanja kulturne dediščine na čezmejnem nivoju, usklajevanje kulturnih in drugih dejavnosti, skupna promocija prireditvev, opredelitev marketinških orodij za promocijo skupnega prostora.

Izvajalec: MONG in druge organizacije

Kazalniki:

- več skupnih kulturnih dohodkov (Nova Gorica, Gorica)
- obeležitev 70-letnice Nove Gorice
- večje število udeležencev na prireditvah
- več sodelovanja med institucijami, posamezniki, boljše poznavanje med dvema narodoma, kulturama.

2. cilj: Celostno vrednotenje krajine ob reki Soči

Ukrep: zgodovinska, kulturna, turistična, športna promocija območja ob reki Soči, ureditev izbranih točk z zgodovinsko, kulturno in turistično vsebino, poudarek na stoletnici prve svetovne vojne ter strateškem pomenu reke Soče v tem kontekstu, vključevanje v mednarodne dogodke v okviru praznovanj ob stoti obletnici prve svetovne vojne.

Izvajalec: MONG in druge organizacije

Kazalniki:

- porast števila obiskovalcev tega območja, večji obisk zgodovinskih, kulturnih in drugih znamenitosti
- večje zanimanje strokovne in zainteresirane javnosti za zgodovinske dogodke na tem območju
- bolj razvita občina, več prihodka

3. cilj: Okrepitev mednarodnega sodelovanja kulturnih organizacij in njihovo vključevanje v mednarodne diplomatske dogodke

Ukrep: podpora in spodbujanje kulturnih organizacij in posameznikov, ki s svojim kulturnim programom bogatijo naš prostor (gostovanja pevskih zborov, plesnih in folklornih skupin, orkestrov, gledališč ter drugih), kot tudi sodelovanje lokalnih skupin, društev in posameznikov na tekmovanjih in festivalih v tujini, okrepiti sodelovanje in vključevanje kulturnih organizacij in posameznikov v mednarodne diplomatske dogodke, s čimer se podpira in spodbuja spoznavanje tujih kultur, obenem pa tudi promovira domačo kulturo ob uradnih obiskih in gostovanjih tujih predstavništev.

Izvajalec: MONG in druge organizacije

Kazalniki:

- večja promocija kulturnih organizacij in posameznikov
- boljša predstavitev domače kulturne produkcije
- spoznavanje in sprejemanje drugih kultur

4. cilj: Doseči večjo prepoznavnost Trga Evrope in popestritev dogajanja s kulturno ponudbo

Trg Evrope predstavlja najbolj tesen stik med obema mestoma, vendar vzpostavitev enovitosti urbanega prostora še ni dovolj, da bi prostor sam bolj zaživel in postal pomembnejši predmet zanimanja in stičišče srečevanj ljudi z obeh držav ter drugih obiskovalcev. Cilj je, da trg z Mozaikom nove Evrope postane dejansko simbol odpravljanja razmejevanj in združevanja med narodi.

Ukrep: povečanje števila odmevnih kulturnih dogodkov, ki bi bodo zanimivi tudi za obiskovalce Gorice, pa tudi obiskovalce iz širšega mednarodnega prostora, podpora organizacijam in posameznikom, ki izvajajo dogodke.

Izvajalec: MONG, JSKD, turistične, kulturne in druge organizacije ter posamezniki.

Kazalniki:

- oživitvev trga, porast števila obiskovalcev ter udeležencev kulturnih in drugih prireditvev
- število in kvaliteta dogodkov ob obeležitvi 70-letnice Nove Gorice
- večje zanimanje strokovne in zainteresirane javnosti za zgodovinske dogodke na tem območju
- MONG postane bolj razvita in prepoznavna občina, več prihodka

VII. MEDPODROČNO SODELOVANJE

1. Kulturnoumetnostna vzgoja

Kulturno-umetnostna vzgoja se nanaša na vsa področja kulturnega delovanja, tako na javne zavode kot tudi druge organizacije, in je temeljna pravica posameznika, zato v javni interes na tem področju sodi tako vzgoja in izobraževanje o umetnosti in kulturi kot tudi izražanje lastne ustvarjalnosti. V javnem interesu je skrb za kakovostne kulturno-vzgojne programe in projekte na vseh področjih kulture, omogočanje čim širšega dostopa do teh programov in projektov ter povezovanje med vzgojno-izobraževalnimi, socialnovarstvenimi in kulturnimi ustanovami.

1. cilj: Zagotoviti večji obseg kakovostnih programov in boljšo dostopnost vsebin kulturne vzgoje, namenjenih otrokom in mladim na vseh področjih umetnosti

Ukrep: Javne zavode in izvajalce kulturnih programov spodbujati k oblikovanju in širitvi specifičnih kulturnih ponudb in kontinuiranega kulturnovzgojnega programa za otroke in mladino.

Pričakovani učinki: Večje število kakovostnih projektov s področja kulturno - umetnostne vzgoje za otroke in mladino, večje število obiskovalcev, večja promocija programov.

Kazalniki:

- programi in prireditve za mladostnike na področju glasbe, filma, gledališča, knjige in s področja varstva kulturne dediščine
- število obiskovalcev
- objave v medijih
- pestrost in kakovost kulturnovzgojnih projektov za različne ciljne skupine
- število izvedenih programov in projektov

Pojasnilo: Podpirati je potrebno kakovostne in raznolike kulturnovzgojne projekte in programe na vseh področjih kulture ter spodbujati medpodročno sodelovanje za doseganje čim večje dostopnosti teh programov.

Pričakovani učinki: Kontinuirano sodelovanje javnih zavodov s področja kulture z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami, povečano število obiskovalcev, medpodročno povezovanje pri podpori projektom kulturno-umetnostne vzgoje.

2. cilj: Vzpostaviti učinkovit sistem obveščanja o kakovostnih kulturnovzgojnih projektih in doseči njihovo promocijo.

Ukrep: Na pobudo MONG se ravnatelj OŠ neposredno (ravnatelj srednjih šol pa posredno) predstavi kulturno ponudbo za mlade, ki jo izvajajo javni zavodi v MONG. Javni zavodi pravočasno pripravijo konkretno ponudbo svojih programov za naslednje šolsko leto v kateri so opredeljeni programi, starostna stopnja, lokacija programov, termini, kontaktni podatki itd. Na osnovi navedenega se javni zavodi povežejo neposredno s šolami (šole imenujejo

koordinatorje, ki so zadolženi za sodelovanje z JZ) in se dogovorilo o konkretnem sodelovanju in obiskih posameznih kulturnih prireditev.

Pričakovani učinki: Preglednost ponudbe kulturnovzgojnih projektov, boljše sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami na področju kulturne vzgoje, promocija projektov v medijih.

Kazalniki:

- povečanje kulturne ponudbe za otroke in mladino,
- število obiskov kulturnih dogodkov v posameznih JZ na področju kulture.

Pojasnilo: Za učinkovito promocijo kakovostnih kulturnovzgojnih projektov je potrebno zagotoviti ažurno in kontinuirano obveščanje vzgojno-izobraževalnih ustanov in posameznikov. Kulturno vzgojne projekte je potrebno promovirati neposredno preko šol.

3. cilj: Povečati število programov na področju programov kulturnoumetnostne vzgoje.

Ukrep: povečati število kulturnih programov za otroke in mladino v Mladinskem centru v Novi Gorici (koncerti, predstave, itd.), kreativno sodelovanje otrok in mladine v kulturnih programih, spoznavanje kulturne dediščine mesta in okolice itd.

Izvajalec: Mladinski center Nova Gorica, kulturne inštitucije, organizacije in posamezniki.

Pričakovani učinki: Pestrost ponudbe ustvarjalnih delavnic s področja likovne, glasbene, gledališke umetnosti, povezovanje izvajalcev s področja likovne umetnosti, sodelovanje s kulturnimi ustanovami, vzpostavitev sodobnih pristopov pri predstavitvi kulturne dediščine.

Kazalniki:

- število in pestrost ustvarjalnih delavnic
- število obiskovalcev tečajev in delavnic
- število in kvaliteta izvedenih kulturnih projektov
- obisk kulturnih znamenitosti

2. Kultura in izobraževanje

Med posebej pomembne novogoriške institucije, ki sicer formalno delujejo na področju izobraževanja, po vsebini pa prečijo tudi področje kulture, uvrščamo Glasbeno šola Nova Gorica, Umetniško gimnazija Nova Gorica in Univerzo v Novi Gorici.

GLASBENA ŠOLA

Glasbena šola Nova Gorica, kot javni vzgojno izobraževalni zavod, nudi osnovno glasbeno in baletno izobraževanje, ki se financira preko Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Poleg navedenega pa glasbena šola izvaja tudi druge, t. i. nadstandardne programe, ki so za MONG še posebej pomembni.

1. cilj: Nadaljevanje in širitev izvajanja nadstandardnih programi oz. dejavnosti:

Nadstandardni program obsega trenutno poučevanje jazz klavirja, električne kitare ter jazz in pop petja. Ponuja možnost vsem učencem GŠ kot tudi ostalim udeležencem, da si pridobijo še dodatno znanje jazz in zabavne glasbe. Cilj je povečati nadstandardni program in ponuditi poučevanje jazz in pop glasbe čim širši publiki.

Ukrepi: Iskanje dodatnih finančnih sredstev za delovanje programa.

Izvajalec: Glasbena šola

Pričakovani učinki: GŠ nova Gorica bi s tem ponudila možnost širšemu spektru vseh občanov, da se lahko vključijo v programe, za katere obstaja veliko zanimanje. Cilj je povečati število udeležencev nadstandardnih programov za 100% v 3 letih.

2. cilj: Še večja odprtost do zunanjega okolja

Sodelovanje z vzgojno-varstvenimi ustanovami, osnovnimi, srednjimi šolami, Varstveno delovnim centrom Nova Gorica, kulturnimi ustanovami in društvi, vsemi občinami ustanoviteljicami, krajevnimi skupnostmi, primorskimi in drugimi glasbenimi šolami, glasbenim društvom NOVA itd., izvajanje projektov, s katerimi se učenci predstavljajo širši primorski in slovenski ter zamejski javnosti, nadaljevanje sodelovanja pri projektu Mednarodni festival saksofonistov.

Ukrepi: Izvajanje in promoviranje skupnih projektov z ostalimi ustanovami.

Izvajalec: Glasbena šola

Pričakovani učinki: Večja kulturna ponudba na območju MONG ter višja stopnja bivših učencev GŠ, ki se po končanem šolanju še vedno udeležujejo v različnih orkestrih, zborih, skupinah ipd.

3. cilj: Sanacija starega dela matične šole:

Stari del matične šole je nujno potreben obnove, saj na določenih mestih pušča streha, električna napeljava je preobremenjena, energetska učinkovitost pa zelo slaba. Obnova je bila predvidena že v letu 2009, vendar projekt, kljub pridobljenemu gradbenemu dovoljenju, projekt še vedno ni bil izveden.

Ukrepi: Sodelovanje z MONG za izvedbo projekta, vključitev v načrt razvojnih programov

Izvajalec: Glasbena šola, MONG

Pričakovani učinki: Bistveno izboljšani pogoji za izvajanje pouka.

UMETNIŠKA GIMNAZIJA

Umetniška gimnazija, v okviru katere delujeta likovni in dramsko-gledališki oddelek, ima za Novo Gorico prav poseben pomen. S ponudbo umetniških in ustvarjalnih izzivov je povezala mlade ustvarjalce na področju odrskih umetnosti in privabila sodelavce iz cele Slovenije. Gimnazija razpolaga tudi z gledališko dvorano, ki nudi dobre možnosti za organizirano delo in predstavitev tudi širšemu občinstvu. Povezuje se s SNG iz Nove Gorice, kar prinaša dodatno vrednost. Z velikim kadrovskim, umetniškim in prostorskim potencialom se občasno vključujejo tudi v kulturno dogajanje mesta.

1. Cilj: Še večja vpetost v kulturno dogajanje mesta

Ukrep: sodelovanje v različnih kulturnih prireditvah

Izvajalec: umetniška gimnazija in MONG

Kazalniki: večje število prireditev namenjenih širši publiki

UNIVERZA V NOVI GORICI

S spremembo gospodarskih okoliščin, s prestrukturiranjem gospodarstva v majhna podjetja z visoko tehnologijo, v storitvene in intelektualne dejavnosti, je potrebno nekdanjo industrijsko identiteto mesta nadomestiti z novo, ki bo odražala nov intelektualni potencial in ustvarjalne energije. Univerza ima pri tem ključno vlogo: z razvojem humanističnih ved, s povezovanjem tehnoloških znanj in kulturno umetniške ustvarjalnosti lahko pomaga mestu in širšemu okolju ustvariti novo razvojno platformo.

Ostale fakultete in druge visokošolske ustanove v partnerstvu z Univerzo Nova Gorica so potenciali, ki imajo in bodo imeli vse večji vpliv na kulturne ambicije in pričakovanja mesta. Univerza in ostale fakultete lahko s svojo mrežo in povezavami z gospodarstvom predstavljajo osnovo razvoja Nove Gorice in širše regije in regije.

Cilj: Ustvarjalno povezati znanja in kadre s področja znanosti, izobraževanja in umetniškega ustvarjanja.

Ukrep: Podpirati kulturne projekte in dejavnosti, ki bodo razvijali večdisciplinarno strokovno kompetentno povezovanje s sodelovanjem Univerze v Novi Gorici in drugih znanstvenih in izobraževalnih središč.

3. Kultura, znanost in umetnost

Pomembna institucija, ki deluje na področju znanosti in umetnosti je Raziskovalna postaja Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Novi Gorici, (v nadaljevanju RP ZRC SAZU), ki opravlja temeljne humanistične in družboslovne raziskave (znanstveno raziskovanje preteklosti, zahodnoslovenskih govorov ter narodopisja zahodnih Slovencev). Program dela je usmerjen predvsem v raziskovanje Goriške in sosednjih slovenskih ozemelj (Beneška Slovenija, Rezija, Kanalska dolina) pri čemer državna meja ni ločnica.

1. cilj: Izvajanje znanstvenih raziskav na področju umetnosti, humanizma in družboslovja

Ukrep: nadaljnja podpora izvajanju znanstveno-kulturnih projektov

Kazalniki:

- obseg izvedenih nalog, število znanstvenih prispevkov,
- vpliv in vpetost znanstvenih izsledkov na razvoj okolja,
- število raziskovalcev, vključenih v projekte.

4. Kultura in turizem

Javni interes na področju kulturnega turizma se veže predvsem na promocijo kulturnih znamenitosti v občini. Za oblikovanje uspešne podobe Nove Gorice ter identifikacije turizma s kulturo je potrebno graditi na vzpodbujanju sodelovanja turizma in kulture ter pospeševati razvoj turizma.

1. cilj: Vzpostavitev čim boljšega sistema trženja, promocije, prodajnih poti in komuniciranja z javnostjo.

Ukrepi: Vzpostavitev krovnega organa za promocijo kulturne dediščine in ostalih aktivnosti v turistične namene: enotni promocijski materiali in izdelane prodajne poti za vse znamenitosti in aktivnosti s področja kulture, povečanje dostopnosti do kulturne dediščine z določitvijo primernih urnikov odprtosti ter prisotnosti strokovnega osebja, vključevanje kulturnih znamenitosti in aktivnosti v obstoječo turistično ponudbo, uporaba sodobnih promocijskih orodij: digitalizacija (mobilne aplikacije), enotna spletna stran namenjena turistom, oblikovanje sodobnih turističnih programov, ki bodo vključevali kulturno podobo Nove Gorice, večja finančna podpora projektom, ki nastajajo v soorganizacij med kulturnimi in turističnimi organizacijami, čim večja vključenost kulturnih in turističnih nosilcev v kulturno ponudbo, čim večje vključevanje kulturne ponudbe v spletne strani lokalne turistične organizacije in turistično informacijskih centrov po vsej Goriški, oblikovati skupno ponudbo kulturnih in turističnih programov.

Nosilci: MONG in druge organizacije na področju kulture in turizma

Kazalniki:

- povečanje prepoznavnosti občine kot kulturne turistične destinacije za različne ciljne skupine
- večje število obiskovalcev

Pojasnilo: ugotavljamo, da je med najbolj perečimi problemi na tem področju prav pomanjkanje celovitih turističnih programov.

2. cilj: Kvalitetna kulturna ponudba v centru mesta, narediti mesto bolj atraktivno za turiste in obiskovalce iz bližnje in širše okolice.

Z obnovo Bevkovega trga je Nova Gorica pridobila boljše možnosti za izvajanje kulturnih prireditev na prostem, kar predstavlja novo priložnost tudi za oživitev mesta in možnost, da se na kulturne in druge dogodke privabi čim več občanov in turistov.

Ukrep: vzpodbujanje izvedbe kulturnih prireditev v mestnem jedru, večji kulturni dogodki, določitev prioritet, oblikovanje prepoznavnega kulturnega festivala, ki bi Novo Gorico postavil na zemljevid kulturno in turistično zanimivih mest, skupna promocija vseh prireditev, doseči večjo koordinacijo med kulturnimi ustanovami, usklajevanje interesov nosilcev programov s stanovalci in lastniki lokalov v mestnem jedru, spodbujanje prireditev, ki nastanejo v soorganizaciji z zavodi, društvi itd., spodbujanje in pomoč organizatorjem prireditev.

Nosilec: MONG in druge organizacije in posamezniki, ki delujejo na področju kulturnih in turističnih dejavnosti

Kazalci:

- kvaliteta in število izvedenih prireditev v centru mesta,
- pestrost kulturne ponudbe,
- število obiskovalcev.

3. cilj: Povečati obisk Frančiškanskega samostana Sveta Gora in Frančiškanskega samostana Kostanjevica

Ukrep: podpora pri kulturni in turistični promociji obeh kulturnih spomenikov, sodelovanje pri kulturnih prireditvah, urejanje okolice, čim večja dostopnost kulturne dediščine, primerni urniki za obiskovalce.

Izvajalec: oba samostana, MONG, KS, kulturne ustanove in turistične organizacije.

Kazalci:

- povečano število obiskovalcev iz ožje in širše regije, Slovenije in tujine

5. Povezovalni in večfunkcijski učinki ustvarjanja

Kulturni projekti, ki nastajajo v sodelovanju z znanostjo, industrijo, obrtjo, turistično ponudbo ipd. lahko imajo tudi neposredno uporabno vrednost ter s tem tudi dodano vrednost za uporabnika. In obratno: uporabni izdelki, ki vključujejo umetniško kreativnost, imajo lahko z estetsko dimenzijo dodano vrednost. Tovrstna povezovanja omogočajo višanje zahtevnosti oblikovnih meril za tržne proizvode ter povečan razvojni interes gospodarstva za kulturno ustvarjanje. Vzpostavljanje tovrstnega sodelovanja omogoča nastajanje ekonomske podlage za del kulturnih dejavnosti ter večanje tržnih možnosti gospodarskih podjetij.

Cilj: Vzpostavljanje področij skupnega interesa in sodelovanja gospodarstva in kulturnih dejavnosti; nastajanje »kulturnih« oz. »kreativnih industrij«.

Usmeritev: Podpiralo se bo umetniške projekte z dimenzijo uporabnosti in z neposrednim sodelovanjem z gospodarstvom, znanostjo, izobraževanjem itd.

6. Vzpodbujanje komunikacije

Cilji: Vzpodbuditi komunikacijo med kulturnimi in drugimi institucijami in porabniki, približati vsebine s področja kulture, občanom in turistom, izboljšati učinkovitost promocije izvajalcev kulturnih dejavnosti

Ukrep: Pospešiti skupno predstavljanje vseh zavodov in projektov (skupno oglaševanje in informiranje o dogodkih), programska knjižica KAM v slovenskem in italijanskem jeziku s kulturno ponudbo Nove Gorice in Gorice.

7. Pospeševanje kulture kot dejavnika socializacije zapostavljenih družbenih skupin

Cilji: Vključevanje posebno ranljivih skupin prebivalstva: mladih, starejših občanov, invalidov, dolgotrajno brezposelnih, ljudi z nizkimi prejemki in nizko stopnjo izobrazbe.

Ukrepi: Vključevanje šolajoče mladine v aktivnosti izvajalcev na področju kulture, povezovanje preventivnih programov in ozaveščanja mladine s kulturnimi programi, vključevanje brezposelnih mladih v aktivnosti izvajalcev na področju kulture, finančna in strokovna podpora projektom zapostavljenih družbenih skupin, skrb za odpravo infrastrukturnih in drugih ovir, vključevanje in spodbujanje prostovoljnega dela v različnih organizacijah.

VIII. DRUGI RAZVOJNI CILJI

Če želi Nova Gorica pridobivati na vlogi središča severne Primorske, si mora zastavljati tudi širše razvojne cilje.

1. Arhitektura

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 (ReNPK2014-2017) opredeljuje tudi javni interes na področju arhitekture, ki obsega 'dvig kakovosti življenja in življenjskega okolja ter uveljavljanje trajnostnega razvoja, socialne kohezije in kulturne identitete. Zagotavlja se ga z arhitekturnim, krajinsko arhitekturnim, urbanističnim in prostorskim načrtovanjem ter z oblikovanjem interierjev ob upoštevanju prostora kot omejene dobrine, vključno z ohranjanjem kulturne dediščine.

1. cilj: Skrb za primerno kvaliteto posegov v javni prostor in kvaliteto z javnimi sredstvi grajenih objektov.

Kvaliteto grajenega prostora močno sooblikujejo prav javni projekti. Natečaj je eden od preverjenih načinov za pridobivanje premišljenih rešitev, naročniku poleg tega omogoča izbor med različnimi variantami. Žal se ta instrument uporablja le pri nekaterih večjih investicijah (muzeji, šole), manjše investicije, ki so za lokalno okolje prav tako pomembne pa so navadno izpeljane brez posebnih primerjav med različnimi rešitvami. Posebej je pereče stanje pri posegih v javni prostor, ki je bilo velikokrat reducirano le na reševanje prometnih vidikov, čeprav se z vsako tako ureditvijo pomembno oblikuje življenjski prostor tako mesta, kot podeželja.

Ukrep: Izpeljava javnih natečajev za večje investicije, izpeljava manjših natečajev za manjše investicije, v drugih primerih pridobitev vsaj treh idejnih zasnov.

Izvajalec: MONG, javni zavodi in inštitucije

Kazalnik:

- število izpeljanih natečajev
- število objav realiziranih posegov v strokovnih medijih
- število nagrad za realizirane posege

2. cilj: Višja splošna izobrazbena raven na področju prostorske kulture:

Višja kulturna raven grajenega prostora je tesno povezana s poznavanje prostorskih kvalitiet. Ljudje z več znanja o prostoru bodo zahtevali bolj kakovostne rešitve in boljše prostorsko planiranje. V okviru rednega izobraževalnega sistema so vsebine o prostoru dokaj slabo zastopane, zato je na tem področju toliko bolj pomembno delovanje nevladnih organizacij in civilnih pobud.

Ukrep: podpora programom, ki arhitekturo na razumljiv način interpretirajo široki javnosti in programom, ki na zabaven in njim bližen način to interpretira šolarjem (projekt Arhitektura in otroci, ki se v mestu žezivaja).

Kazalniki: Število izvedenih projektov

3. cilj: Podpora mreži javnih in nevladnih organizacij, ki izvajajo promocijo arhitekture:

Opis: danes se javne in nevladne organizacije, ki delujejo na področju arhitekture v veliki meri financirajo iz lastnih sredstev, prispevkov svojih članov in članarin. Takšna oblika financiranja je neprimerna in neustrezna za kakršno koli izvajanje resnejših programov ozaveščanja javnosti, tvornega sodelovanja na področju širšega uveljavljanja in zagotavljanja javnega interesa pri posegih v okolje.

Ukrep: Podpora projektom, ki jih izvajajo javne in nevladneorganizacije s področja kulture in kulturne dediščine, in ciljajo na ozaveščanje širše javnosti.

Kazalniki: število izvedenih projektov

2. Kultura v javnem prostoru

Kakovost življenja v mestu je v veliki meri odvisna predvsem od kvalitete javnih zunanjih površin v mestu. Več let trajajoči zapleti okrog lastništva javnih površin v mestu je v veliki meri botroval stanju v kakršnem se je danes znašla Nova Gorica. Dotrajana urbana oprema, stihijski in nedodelani posegi v prenovu javnih površin, zmanjševanju tako uporabe, kot tudi pomena, ki ga prebivalci mesta pripisujejo javnim urbanim površinam. Kultiviranje estetskih, programsko živahnih in za prebivalce in obiskovalce privlačnih javnih prostorov v mestu, bi zato morala postati eden od ključnih ciljev mesta. Ne nazadnje so prav javne površine tiste, ki tudi navzven sooblikujejo podobo Nove Gorice, kot mladega in v prihodnost zazrtega mesta. Vloga kulture je tu ključna.

Kultiviranje javnih površin s kakovostnimi umetniškimi dogodki in deli

Pri urejanju javnih površin, parkov in novih naselji naj se posebna skrb posveti tudi ustreznemu oblikovanju javnih površin. Pri temu je potrebno posebno skrb posvetiti interdisciplinarnemu povezovanju arhitekture, krajinske arhitekture in likovne umetnosti za povečanje kakovosti likovne opreme javnega prostora. Kot del teh posegov naj se predvidi tudi umeščanje javnih plastik vrhunskih likovnih ustvarjalcev. Pri oblikovanju zunanjih površin pa naj se posebna pozornost posveti tudi medsebojni usklajenosti urbane opreme na posameznih delih mesta in ustrezne skrbi za vključevanje prebivalcev v njegovo sooblikovanje.

1. cilj: Povečati kakovost začasnih intervencij (kulturnih, sejemskih, glasbenih dogodkov) na javnih površinah, predvsem z vidika ustreznega arhitekturnega, krajinskega in likovnega oblikovanja teh dogodkov.

Ukrep: V javnih razpisih različnih oddelkov mestne uprave (kultura, mladina, izobraževanje) ter turizma, je potrebno kot enega pomembnih faktorjev vpisati tudi zahtevo po ustreznem oblikovanju teh dogodkov. Spodbuja naj se predvsem rešitve, ki gredo v smer interdisciplinarnega povezovanja arhitekture, krajinske arhitekture in likovne umetnosti. Rešitve naj se oblikujejo s pomočjo ustrezno šolanega kadra s teh področij. Prednost naj se daje predvsem mladim in še ne uveljavljenim skupinam ali posameznikom. Kot del vsakoletnih začasnih intervencij – festivalskih ali sejemskih ureditev, naj se predvidi tudi manjši del, ki naj bi služil oblikovanju trajnejših ureditev v mestu.

Pričakovani učinki: oživljanje posameznih javnih površin s pomočjo kakovostnih kulturnih vsebin, izkoriščati slednje pri razvoju kulturnega turizma, promociji mesta in pri večanju dostopnosti kulturnih dobrin.

Kazalnika:

- število dogodkov na javnih površinah,

- kakovost dogajanja na javnih površinah,
- število novih trajnih ureditev javnih površin

2. cilj: Dvig kakovosti grafitarske umetnosti in njeno preiščeno umeščanje v urbani prostor.

Ukrep 1: v sodelovanju z oddelki MONG in Mestnim redarstvom določiti prostore, kjer je grafitiranje dovoljeno in zaželeno.

Ukrep 2: v sodelovanju z organiziranimi skupinami grafitarjev določiti ciljne vsebine za posamezne lokacije ter s tem doseči nove kakovostne posege v javni prostor.

Pričakovani učinki: Spodbujanje razvoja grafitarske umetnosti, s tem večanje tudi razpoznavnosti in kvalitete urbane kulture mesta. Osredotočenost na večje in bolj zahtevne projekte in s tem doseganje nove kakovosti urbanih javnih površin.

Kazalniki:

- število lokacij, kjer je grafitiranje dovoljeno
- kakovost grafitarske umetnosti in njena umeščenost v urbani javni prostor,
- manjšanje števila vandalskih primerov grafitiranja.

3. Cilj: Dvig kakovosti javnih plastik v javnem prostoru.

Ukrep: Vse nove plastike, ki se bodo umeščale v javni prostor in bodo financirane s strani MONG naj se izvedejo na podlagi pridobitve vsaj treh idejnih zasnov ali javnega natečaja.

Pričakovani učinki: Spodbujanje kakovosti umetniškega ustvarjanja, večanje raznovrstnosti javnih plastik, kultiviranje javnega prostora.

Kazalniki:

- število novih javnih plastik
- kakovost javnih površin

3. Center kreativnih industrij in prostori za društva

Goriška statistična regija je v Sloveniji med manj atraktivnimi cilji meddržavnih migracij, saj s skromnim prirastom (39 prebivalcev v letu 2011, pa še ta v večji meri z naslova naravnega prirastka, saj migracijski saldo ostaja negativen) zaseda nezavidljivo osmo mesto. Razlog manjše privlačnosti same regije kot tudi mesta Nova Gorica (kot edinega urbanega središča v regiji) ter zakaj se mladi izobraženci pogosteje ali pogumneje ne odločajo za življenje in delo v tem mestu, je verjetno, poleg samega manjka ustrezne urbane infrastrukture, v razmeroma visokih cenah nepremičnin v mestu kakor tudi v ponudbi ustreznih delovnih mest. Po deležu visoko izobraženih med delovno aktivnim prebivalstvom sicer regija zaseda zavidljivo tretje mesto med slovenskimi regijami (26% vseh zaposlenih; prvo in drugo mesto zasedata Ljubljana in obala). K opaznemu stanju botruje predvsem propad velikih podjetij v širši goriški regiji in slaba gospodarska klima na tem območju, ki se je skupaj s krizo le še poglobila ali pa bolj stopila v ospredje z vsemi slabostmi in pomanjkljivostmi.

A vendarle ob nizanju zaznanega stanja ne gre vsega gledati tako črno-belo kakot tudi ne črnogledo. Trenutno krizno obdobje, v katerem se je znašla praktično cela država, je lahko namreč po drugi strani izredna priložnost za mesto, da se ponovno izumi, reaktualizira ter s postavitvijo jasnih in dosegljivih kratkoročnih, kot tudi dolgoročnih, ciljev, afirmira kot eno živahnejših in propulzivnih urbanih središč pri nas. Eden od takšnih pomembnejših ciljev bi moral biti prav vračanje oziroma privabljanje mladih izobražencev in kreativcev, da se odločajo za življenje in delo v Novi Gorici.

V obdobju, v katerem se vse več mladih srečuje s prekarnimi oblikami zaposlitve, je največja težava, ki je nenazadnje tudi državna, predvsem v pomanjkanju t. i. širše vizije. Nevarnosti, da bodo potenciali in znanja verjetno ene najbolj izobražene in kreativne generacije v

zgodovini naše države ostali neizkoriščeni, lahko postanejo realnost, s katero se bomo na koncu sami najtežje sprijaznili. Delovnih mest, ki zahtevajo tovrstna specializirana znanja, je malo. Inštrumentov, ki bi omogočala razvoj novih podjetniških iniciativ, pa prav tako. Predvsem so ti inštrumenti togi in namenjeni v prvi vrsti tistim, ki imajo že jasno izdelan produkt. Prostorov, kjer bi se posamezniki lahko srečevali, družili in skupaj delali, pa ni. Manjka podsistem, ki bi omogočal in spodbujal spontano nastajanje novih izkušenj, idej, produktov ...

"Coworking" postaja v tujini, tudi že v nekaterih slovenskih mestih, vse bolj smiselna in uporabljena praksa, v pravem pomenu besede, ki predpostavlja skupne prostore oz. soprostore, ki omogočajo ljudem delovno mreženje, brezplačno doživetje "sodela" in kjer se srečujejo posamezniki in skupine različnih profilov in znanj, kar spodbuja spontano, in to je bistveno, povezovanje med njimi. Posledično pridobiva in prosperira tudi samo mesto, ki omogoča tovrstni preplet ljudi v kontekstu različnih dejavnosti/aktivnosti.

V mestu bi bilo potrebo pridobiti prostor (lahko v okviru obstoječe javne kulturne infrastrukture) za postavitev centra kreativnih industrij, praks, ki združujejo sodobna naravotehnična, računalniška in sociološka znanja s kreativnimi umetnostmi; in ki bi lahko sočasno prevzel tudi vlogo združevalca, različnih društev, ki danes delujejo razpršeno po mestu in za svoje delo velikokrat niti nimajo ustrezno urejenih površin, pod eno streho. S takšnim združevanjem različnih profilov ljudi bi mesto lahko doseglo dvoje: spodbujanje naravnega združevanja različnih praks in s tem ustvarjanje novih poslovnih proizvodov in storitev z višjo dodano vrednostjo, kot tudi večjo vključenost mladih kreativcev in podjetnikov v življene mestna.

Takšen center bi moral združevati prostore za razstavne dejavnosti, pisarne ter učilnico oziroma sejni prostor. Postal naj bi umetniško žarišče na področju likovne umetnosti, arhitekture in oblikovanja ter drugih kreativnih industrij in omogočil razvoj ustvarjalnih dejavnosti v povezovanju umetniških praks, gospodarstva, izobraževanja in raziskovanja.

Prostor, ki bi lahko bil primeren za takšen projekt, bi potreboval osnovno opremo in bi omogočal hitro prilagajanje sejnim, razstavnim ali delovnim zahtevam, ki bi se v njem odvijale. Najprimernejša lokacija za tovrstni center, bi bila nekje v središču mesta. Idealna bi bila lokacija, ki bi bila hkrati vsem dosegljiva, istočasno pa tudi vsakomur na oči. Z umestitvijo takšnega navzven obrnjenega in vključujočega programa bi lahko pripomogli tudi k popestritvi urbanega življenja v mestnem jedru.

Cilj: Začetek pridobivanja prostorov za postavitev centra kreativnih industrij in prostorov za društva.

Ukrep: razišče in preučijo naj se možne lokacije za postavitev tovrstnega centra v mestu, bodisi v prostorih, ki so danes že v lasti občine (lahko v okviru obstoječe javne kulturne infrastrukture), bodisi razpoložljivih praznih površinah na trgu, priprava projektne naloge za tovrsten center, k oblikovanju katere se povabili tako predstavnike društev kot predstavnike širše zainteresirane strokovne javnosti.

Pričakovani učinki: večja vključenost kreativnih industrij v gospodarstvo, posledično pa večanje konkurenčnosti proizvodov in storitev, umeščenost in razumevanje stroke in strokovnih združenj (društev) kot pomembnega dela strateškega pristopa v raziskovalno-razvojnih projektih, realizirani novi produkti.

Kazalniki:

- pridobitev prostora za potrebe kreativnega centra in prostorov za društva, uspešen zaključek in priprava projektne naloge

IX. FINANČNE ZMOGLJIVOSTI MONG in OCENA FINANČNIH POSLEDIC

Finančna sredstva, potrebna za uresničevanje posameznih strateških ciljev in ukrepov, bodo v okviru realnih možnosti usklajena z letnimi proračuni MONG v obdobju 2014-2017 ter z Načrtom razvojnih programov.

Višina potrebnih sredstev za investicije bo znana šele po pridobitvi projektne dokumentacije za posamezne investicije.

Samostojno zagotavljanje financiranja potrebnih investicij v obnovo kulturne dediščine, v javno infrastrukturo za kulturo in druge obsežnejše projekte v pričakovani dinamiki bi povzročilo zastoje drugih nujnih investicij, zato so načrtovane kulturne investicije v hitri dinamiki možne le ob pridobitvi pomembnega deleža sofinanciranj ali subvencioniranj. Ob počasnih in večinoma manj uspešnih dogovarjanjih z državo kot potencialnim sofinancerjem, se kot možen finančni vir za tiste investicije, katerih učinek presega lokalni pomen, pojavljajo predvsem sredstva EU. Realizacija posameznih projektov bo tako odvisna tudi od uspešnosti kandidature posameznih investicij in projektov na drugih razpisih. Morebitna nezmožnost pridobitve teh sredstev bo zahtevala spremembe investicijskih prioritet.

Večje povečanje tekočih transferjev za potrebe kulturnih dejavnosti predhodno zahteva ustrezno opredelitev programskih prioritet in političen konsenz o nujnosti nadaljnega hitrejšega razvoja kulturnih dejavnosti.

X. ZAKLJUČEK: NOVA GORICA – STIČIŠČE SVETOV

V času globalizacije in s padcem meje so nastale nove možnosti za razvoj tega prostora, ki pa jih žal do danes nismo v celoti izkoristili. Da se Nova Gorica ne bi spremenila v neko neprepoznavno in nezanimivo mesto, ki bi zaradi vdora samo komercialnih programov izgubila svojo identiteto, bo morala kulturna politika bistveno povečati vlaganja v kulturno infrastrukturo in v kvalitetne kulturne programe.

Zato v tem LPK predlagamo nove programe in investicije, ki bodo utrdili vlogo Nove Gorice kot pomembnega mesta slovenske kulture na zahodu države.

Geografski položaj Gorice (Italije) in Nove Gorice (Slovenija) ter njene neposredne okolice, ima tudi v Evropski skupnosti posebno mesto, kajti v skupnem prostoru živijo že stoletja skupaj trije narodi (Furlani, Italijani, Slovenci) in se prepletajo tri jezikovno različne kulture. To posebnost in potencial je potrebno izkoristiti, da postane prepletanje teh kultur še živahnejše.

Preplet kultur pa je neposredno povezan z izjemno geografsko lego ter raznolikimi območji, ki so omogočala kmetijsko pridelavo (preživetje). Vse to pa je neposredno zaznamovalo način bivanja in posledično kulturo, ter s tem povezan način oblikovanja prostora, ki se izraža v rabi tehnologije, oblikovanju naselij ter arhitekturi. Še posebej izrazit pa je ta preplet na samem urbanem območju, kjer je mesto meje izraženo v izjemnem dialogu med obstoječim in novim. Moderna zasnova Nove Gorice tako simbolizira ne samo potrebo po izgradnji novega kulturno ekonomskega središča v nadomestilo »izgubljeni« Gorici na območju z specifičnimi naravnimi danostmi, temveč je tudi izraz političnega in kulturnega duha časa.

Ljudje dveh različnih držav živijo v Gorici in Novi Gorici drug z drugim v istem okolju. Prebivalci dveh različnih držav smo zaradi zgodovinskih dogodkov v Gorici in Novi Gorici dolga desetletja živeli drug ob drugem, sicer v istem okolju, vendar hkrati ločeni, saj je ta prostor do nedavnega tudi fizično delila meja. Z njeno odpravo so bili sicer postavljeni temelji in osnovni pogoji za novo poglavje v zgodovini obeh mest, potrebno bo pa še veliko energije usmeriti v doseganje skupnih ciljev. Zato imamo danes čast in priložnost, da s skupnimi močmi oblikujemo programe, ki bodo mesti še bolj zbližali in prispevali k temu, da bodo prebivalci dejansko vse

bolj živeli drug z drugim in da bosta mesti še bolj prijetni za bivanje in hkrati zanimivi za obiskovalce. K temu skupnemu cilju pa lahko največ pripomore prav prav odprtost, multikulturalnost ter kvalitetna ali celo vrhunska kulturna in turistična ponudba.

Koncept meje, ki smo jo v preteklosti (na obeh straneh meje) razumeli predvsem kot politično administrativno mejo moramo danes, tako v kulturnem kot ekonomskem smislu, ponovno ovrednotiti v širšem pomenu besede iz jo morda nadomestiti s konceptom prepleta oziroma prehajanja. Ta pa nam lahko v kulturnem smislu odpira povsem nove razsežnosti razumevanja potencialov, ki jih naše območje ponuja in v katerem lahko kultura postane eden najpomembnejših vzvodov razvoja.

Takšna realnost terja od obeh Goric, da ponovno premislita ali je možno obstoječo urbano ureditev in kulturno ponudbo še izboljšati in tako mesti še bolj povezati.

Na Trgu Evrope stoji ena najlepših stavb, ki povezuje obe mesti - kolodvor, stavba, ki s svojim arhitekturnim stilom priča o zgodovini in o vpetosti goriškega prostora v srednje evropski prostor. Trg Evrope in Novogoriški kolodvor je obenem lahko magnet za prebivalce obeh Goric, je vez med Slovenci obeh mest, vez med Slovenci in Italijani. Mogoče to danes deluje kot neuresničljiva želja, vendar bi bilo prav tu potrebno urediti kulturni center za razvoj in promocijo kulture tega prostora, da bo postal slovensko okno v svet, prostor, kjer se bodo srečevali ustvarjalni ljudje različnih narodov. Nova Gorica in tudi Slovenija mora v tem prostoru prepoznati strateški interes. Izredna lokacija secesijske stavbe lahko prispeva k temu, da postane ponos naše kulture in jo postavimo na zemljevid pomembnih zgradb obeh Goric. Obe mesti bi s tem dobili nove možnosti za večjo kulturno izraznost in medsebojno sožitje. S predlaganimi ukrepi bi pospeševali ekonomske, turistične, kulturne in druge razvojne procese, razvijali dobrososedske odnose med prebivalci obeh mest, in v obdobju globalizacije kljub vsakovrstnim nestrpnostim dokazali, da je med različnimi narodi mogoče živeti v sožitju in skupni ustvarjalnosti.

V letu 2017 bo preteklo 70 let od prve ideje o zasnovi Nove Gorice. S ponosom se moramo spominjati poti, ki smo jo od ideje o mestu prehodili in iz tega črpati energijo za izzive v prihodnosti.

Obeležitev te pomembne obletnice sodi med eno izmed prioritet kulture programa. Menimo pa, da bomo to obletnico najprimerneje obeležili prav s sprejemom ustreznih ukrepov za realizacijo zastavljenih ciljev. Na ta način bomo udejanili primeren odnos do našega kulturnega izročila ter iz njega črpali navdih za nadaljnji razvoj.